

ภาค 1

บทที่ 1

พระนคร ประเทศสยาม พฤษภาคม พ.ศ. 2482

หญิงสาวผมแดงเข้มเป็นมันม้วนหยิกเป็นลอนๆ กระแทกบานประตูเหล็กเสียงดังปิดหน้าปากทางเข้าบ้านเล็กแคบ แล้วใช้ลูกกุญแจที่ใหญ่เกินขนาดไขเปิดแม่กุญแจมที่มา ระหว่างนั้นหญิงชราจีนสองคนที่ไม่รู้ชื่อแก๊งเหมือนชูดนอนซึ่งดูเหมือนไม่เคยละจากม้านั่งฝั่งตรงข้ามก็ยิ้มตอบรอยยิ้มแจ่มใสของเธอพร้อมส่งเสียงพึมพำ หญิงสาวมั่นใจว่าต้องพูดเรื่องสีผมของเธอแน่ๆ

เธอเรียนภาษาไทยมาพอจะรู้แล้วว่าแดงหมายถึง red และส้มหมายถึง orange ที่เธออยากทำได้เหลือเกินคือตะโกนว่า “ผมสีบลอนด์ของเวนิสจะอามาทั้งหลาย สีบลอนด์ของเวนิส! หรือก็สีผมของสามัญชนไอริชนั่นแหละ!” แต่ที่เธอทำก็เพียงแค่จับเสื้อคลุมกันเปื้อนของพยาบาลที่ลงเรียงให้เข้าที่ แล้วเดินเข้าไปตามตรอกแคบๆ หลีกฝูงแมวมืดแต่หนึ่งหุ้มกระดูกที่ลากหัวปลามาด้วยหลบพ่อค้าขายกับข้าวที่หาบไม้คานห้อยกระจาดใส่สำหรับหอมฟุ้งด้วยกลิ่นกะทิระคนขมิ้น

กลิ่นกับข้าวนี้ก็มีส่วนประกอบพิเศษอีกส่วนหนึ่งที่เติมแต่งเข้ามาในลำดับกลิ่นต่างๆ ที่ไชยมาตลอดทั้งวันในตรอกแห่งนี้ และแมรี-แคเทอริน

พลลอน หรือที่เรียกกันว่า เคต แทบจะตั้งเวลานานาฬิกาตามลำดับกลิ่นเหล่านี้
ได้เลย

ดังที่เธอเขียนในจดหมายที่ส่งไปถึงพี่ชาย โจจูนีเยร์ เมื่อตื่นขึ้นมาหรือ
อันที่จริงเมื่อกลับมาจากอยู่แวกะกลางคืนที่โรงพยาบาลเป็นเวลาราว ๆ หกโมงเช้า
ทั้งตรอกคูล้งด้วยกลิ่นปลาที่โชยมาจากร้านทางขวามือของที่พักเล็ก ๆ แปรก ๆ
ของเธอ เดาว่าพ่อค้าคงซื้อปลามาจากตลาดใหญ่ริมแม่น้ำ

ปลาหมึก ปลาหู และกุ้ง พี่ที่รัก ทุกอย่างเลยที่ชาว
บอสตันที่ดีจะไม่ปฏิเสธ ตอนเช้าตรู่เป็นเวลาที่เราภรรยาจากวัด
ใกล้ ๆ นุ่งห่มผ้าสีส้มแปร๊ดจะเดินเท้าเปล่ามาขออาหารประจำวัน
แล้วพวกผู้หญิงในถนนเล็ก ๆ ของฉันนี่ก็ยื่นเข้าแถวเรียงลำดับ
เอาอาหารที่ห่อด้วยใบตองหย่อนลงไปใบบาตรพระ

พี่น้องภาพคุณพ่อไม่ก็นุ่งชุดสีส้มแล้วเดินขอบริจาคอาหาร
ได้ไหม แต่จะว่าไป ดูเหมือนคุณพ่อท่านก็ชำนาญเรื่องจัดการ
ให้คนเชื่อเชิญท่านไปกินอาหารเที่ยงวันอาทิตย์ได้เกือบทุกสัปดาห์
เลยนะ!

พอสาย ๆ หน่อย พ่อค้าขายกับข้าวเผ็ด ๆ ก็จะมา เมื่อเขาละตรอกไป
กลิ่นที่ตามมาก็คือกลิ่นไอน้ำ แป้ง และผ้าที่รีดเรียบลอยมาจากร้านช่างตัดเสื้อ
ฝั่งตรงข้าม ถึงเที่ยงก็เป็นกลิ่นขิงกระเทียมผัดฟุ้งเทียว พอตกบ่ายเป็นกลิ่นหอม
ชวนกินของไก่อ่าง จากนั้นก็กลายเป็นกลิ่นหอมหวานของขนมแป้งกลม ๆ ที่จี
บบนแผ่นเหล็กแบน ๆ ร้อน ๆ ตั้งบนเตาถ่าน ตกค่ำ เงียบเสียงลงแล้ว ดอกไม้ที่
มีกลิ่นหอมหวานแย้ยวนก็ฟุ้งลอบอบอวลยามราตรี

จดหมายของเธอเล่าต่อไปว่า

ในตอนแรก เรื่องที่ฉันพบว่าแปลก ๆ ที่นั่นก็คือว่า ดูเหมือน
จะไม่มีกำหนดเวลาสำหรับกินอาหารแต่ละมื้อเลย คนที่นั่นกิน

กันตลอดเวลา ทั้งวัน แล้วไม่ใช่ในภัตตาคารหรือร้านขายอาหาร
ตอนเที่ยงเล็ก ๆ หรือตามเคาน์เตอร์ในร้านขายยาแบบที่บ้านเรา
แต่กลับนั่งยอง ๆ บนม้านั่งเตี้ย ๆ บนทางเท้าข้างถนนนั่นแหละ
มีรถเข็นเล็ก ๆ คล้าย ๆ รถเข็นขายฮอตดอกที่บ้านเรา ปรุงอาหาร
ขายกันทุกอย่าง ตั้งแต่ก๋วยเตี๋ยวน้ำ ไปจนถึงไก่ทอด หรือหมูบึ่ง
แล้วอะไร ๆ อื่น ๆ อีกที่ฉันไม่รู้จัก

อาหารพวกนั้นหอมจริง ๆ แต่พวกแม่ชีบอกพวกเรา
เหล่าพยาบาลอาชีวะว่า เราจะต้องไม่ ไม่ ไม่มีวันกินอาหารพวกนั้น
เด็ดขาด เพราะอาหารนี้จะฆ่าเราตายแน่ ๆ แต่ทำไมอาหารพวกนี้
ถึงไม่ฆ่าชาวสยามให้ตายหมดเกลี้ยงไปแล้วล่ะ นี่เป็นสิ่ง
ที่เราไม่มีใครกล้าถาม อีกอย่างหนึ่งที่ทำให้บรรดาแม่ชี
ผู้ประเสริฐพวกนี้หัวเสียมาก คือมีวัดเล็ก ๆ ขนาดเท่าบ้านตุ๊กตา
ตั้งอยู่ที่หน้าบ้านหรือหน้าอาคารทุกหลังเลย แล้วชาวสยามก็
เอาถ้วยชามตุ๊กตาใส่อาหารมาตั้งไว้หน้าวัดเล็ก ๆ นี้ด้วย

อ้อ แล้วฉันบอกพี่หรือยังว่าตลอดปีที่นี่ร้อนกว่าที่บอสตัน
ในเดือนกรกฎาคมเสียอีกนะ

หญิงสาวนี้หัวหน้า เหนือออกเหนอะหนะจนเครื่องแบบที่เป็นผ้าแข็ง ๆ นั้น
ติดแน่นบนขา ข้างปะไร เรื่องประยงประหยัดนี้ เธอจะเรียกกรณีรับจ้างที่
ถนนสาทรแทนที่จะต้องเดินลืกวานาที่ไปถึงโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ แม้ว่า
เธอจะรู้สึกระอึกระอ่วนเสมอเมื่อผู้ชายตัวผมแหงออกแรงถีบพารถออกแซง
ผ่านการจราจรที่หนาแน่นด้วยรถยนต์ รถถีบรับจ้าง และบางครั้งบางครั้งก็
มีรถลากรับจ้างแบบเก่าด้วย

แต่มานี้ก็อีกที เธอยังตัวเบาว่าพวกสตรีร่างใหญ่ ๆ มากนัก พวกนี้
เป็นผู้โดยสารขาประจำของรถถีบรับจ้าง มักชอบหิ้วห่อถุงพะรุงพะรัง กระทั่ง
กระสอบข้าวไปจนถึงไก่เป็น ๆ ส่งเสียงร้องเอ๋ก ๆ อีกด้วย หญิงพวกนี้ชอบ

กวาดตามองผมสีแดงและใบหน้าชุ่มเหงื่อของเธอด้วยสายตาดูยากรู้ยากเห็นหรือดีคืน

เหมือนทุกที คนขี่รถถีบรับจ้างอย่างน้อยก็โหลหนึ่งมารุมล้อมแย่งชิงเธอไปเป็นลูกค้า รู้กันทั่วว่าฝรั่ง ตามที่ใช้เรียกชาวตะวันตกนั้นมันดั่งและไม่แก่งเลย เรื่องต่อรองราคาค่ารถ แล้วฝรั่งคนนี้ก็เหมือนขี่พาชนกไปส่ง...แล้วก็เหมือนกับทุกครั้ง หญิงสาวลังเลว่าจะเลือกคนขี่รถที่ดูแข็งแรงที่สุดเพื่อเธอจะไม่ต้องเป็นภาระมากนักดี หรือควรเลือกคนขี่รถที่ดูแก่ที่สุดเพราะเขาคงจำเป็นต้องได้ค่าจ้างมากที่สุดด้วย

และลงท้ายเหมือนเดิม ความสงสารมีชัย ชายแก่หายใจหอบดั่งพืดพาดถีบรถแล่นไปบนถนนสายใหญ่ ขึ้นสะพานโย้เย้ข้ามลำน้ำที่เรียกว่าคลอง แล้วผ่านประตูที่ส่งงามเข้าไปในสวนของโรงพยาบาล ซึ่งบัดนี้ถูกยึดครองด้วยกระโจม ทาบเร่ขายอาหาร อีกทั้งผู้คนที่นอนหลับพักผ่อนอยู่บนเสื่อฟาง

ใครกันหนอที่บอกผู้คนเหล่านี้ว่า ณ ที่นี้พวกเขาจะมีคนดูแลโดยเสียเงินน้อยมากหรือไม่ต้องจ่ายเงินเลย และบอกว่าแม้พวกเขาซึ่งทั้งหลายผู้มีผ้าคลุมศีรษะใส่เสื้อกระโปรงยาว แถมผูกผ้ากันเปื้อนเลือดเปรอะจะดูน่าเกรงขาม แต่แม่ชีเหล่านี้จะให้อาหาร ให้ความช่วยเหลือ และให้ความหวังอย่างแน่นอน

ไม่ใช่เพียงแต่โรงพยาบาลเท่านั้นที่ล้นหลามด้วยผู้อพยพลี้ภัยชาวจีนที่หลบหนีสงครามกับญี่ปุ่น อันที่จริงก็ทั้งพระนครนี้แหละ ยกเว้นแต่ในย่านคนมั่งมีที่ริมรีน บริเวณที่คฤหาสน์งาม ๆ ซ่อนอยู่หลังม่านแมกไม้และคนร่ำรวย ซ่อนอยู่หลังกองทัพคนใช้

ผู้ชาย ผู้หญิง และเด็กที่นุงห่มเสื้อผ้าขาดวินและมีร่างกายฟกช้ำมากันเป็นฝูง เธอเห็นพวกนั้นที่ท่าเรือเมื่อเรือของเธอจากนครซานฟรานซิสโกเทียบท่าได้เห็นแถวยาวของผู้คนที่ห่อมกะหรวง ตัวงอโค้ง ก้มหน้างูด บางคนก็ถือว่าเป็นพวกโชครดีที่สุดก็หัวตะกะร้าหายใบเล็กติดตัว แต่ส่วนมากห่อสมบัติอันน้อยนิดที่ติดตัวมาได้ไว้ในมัดผ้า

คนพวกนี้คงได้ยินมาว่าพี่น้องพวกพี่องพวกพี่องของพวกเราที่เห็นการณ์ไกลและเดินทางมาสยามเมื่อหลายปีก่อนหน้านี้อาจจะช่วยเหลือ หรือไม่เช่นนั้นมาที่นี้ก็ยิ่งดีกว่าถูกฆ่าหรืออดตาย เอนึกภาพว่าพวกเขาก็คงทำเหมือนกับที่บรรพบุรุษของเธอทำเมื่อลงเรืออพยพจากไอร์แลนด์

เธอก้าวลงจากรถถีรับจ้าง ยื่นเงินค่ารถให้ตามที่ตกลงกันไว้ ราคาสูงลิบลัว แต่จะอย่างไรได้ นุช เจ้าหน้าที่คนไทยในโรงพยาบาลเคยบอกเธอแล้วว่าค่ารถสูงสุดที่เธอควรจ่ายคือเท่าไร ทว่านี่กลับแพงเป็นสองเท่า...หญิงสาวยักษ์ไหล่เดินหลบหลีกพวกเด็ก ๆ ที่วิ่งกันเกเรียว ผู้สูงวัยที่เหม่อมอง ใบหน้าเรียบเฉยอดทน ผู้หญิงหลายคนนั่งคุกเข่าอยู่ข้าง ๆ ผู้ป่วยและผู้พิการ ใช้เศษผ้าเช็ดใบหน้า แขนงขึ้นมองดูเครื่องแบบของเธอ สีหน้าหวังว่าจะมีใครสักคนหยุดและช่วยเหลือ

ทุกครั้งที่เธอเดินผ่านบริเวณโรงพยาบาล เธอนึกถึงถ้อยคำที่จารึกไว้ที่อนุสาวรีย์เทพีเสรีภาพ “ส่งฝูงชนที่เบียดเสียดกันด้วยความหนาวความกลัวมาให้เรา” หรืออะไรทำนองนี้แหละ ฝูงชนที่เบียดเสียดตัวงอ ไข้แล้ว ตอนนั้นเธอรู้แล้วว่าพวกนั้นเป็นเช่นไร

หญิงสาวส่ายหัวและยิ้มขอโทษให้ทั้งชายและชาวคณะรีบเร่งตรงไปยังแผนกผดุงครรภ์ หยุดดูอยู่ดีใจหนึ่งเพื่อทำเครื่องหมายทางเขนหน้ารูปหล่อของนักบุญหลุยส์ที่มีพวงมาลัยคล้องประดับเช่นเคย เธอถอนใจยาว รวบรวมผมเป็นมวยหลวม ๆ ที่ท้ายทอยก่อนที่จะสวมหมวกคลุมไว้

ดูเหมือนจะมีคนมามากขึ้น ๆ ทุกวัน ผู้คนที่ต้องการความช่วยเหลือหรือคำแนะนำสักสองสามคำ “อย่าปล่อยให้ลูกตีมน้ำจากคลอง!” แต่เธอไม่กล้าไปสาย

คุณแม่เมลานีดูราวกับเสีย ทั้งยังเข้มนวดกดข้นนักเรื่องการตรงต่อเวลารวมถึงเรื่องการอยู่ในโอวาทและความสะอาดเรียบร้อย ถ้าจะมีสิ่งใดที่เธอทนไม่ได้เลยก็คงเป็นเส้นผมที่ยื่นออกมาจากใต้หมวกคลุมศีรษะลงแบ้งแข็งที่

พยาบาลอาชีพทุกคนต้องสวม หมวกแบบนี้ที่ทำให้พวกพยาบาลดูเหมือนพวกแมชี ต่างต่างจากหมวกใบเล็ก ๆ เก๋ ๆ ที่เธอใส่ระหว่างฝึกงานที่บอสตันมากเหลือเกิน หมวกใบเล็ก ๆ ที่วางทับไว้ด้านบนศีรษะแทบไม่ปิดบังผม

สภาพที่เห็นในแผนกผดุงครรภ์นั้นโกลาหลวุ่นวาย พวกผู้หญิงปิดตัวดินปิด ๆ ส่งเสียงร้องครวญครางระหว่างคลอดลูก ทารกเกิดใหม่ร้องให้ดังลั่น พนักงานรีบเร่งส่งน้ำเดือดและผ้าลินินสะอาด แต่ยังคงอยู่ใต้การควบคุมของคุณแม่ เมลานีผู้เดินไปเดินมาระหว่างเตียงต่าง ๆ สายตาคมกริบกวาดมองทุกแห่งทุกคน เธอหักท่ายเคตอย่างหัวน ๆ “นั่งรถถีบรับจ้างมานี่ ฉันฐึ้นะ เหนือไม่ตก ลักหยด สวรรค์โปรด พวกเธออเมริกันนี่ช่างอ่อนแอจริง ๆ! ไปล้างมือไป แล้วมาจัดการผู้หญิงที่เตียงแปด นี่คลอดครั้งแรกแล้วเด็กจะเอากันออกด้วย เรียกฉันเมื่อจวนใกล้คลอดนะ แต่คงต้องอีกหลายชั่วโมงถึงจะคลอด” ว่าแล้วเธอก็หันไปตรวจอาการของผู้หญิงที่มาใหม่ ลูบคลำท้องด้วยมือที่นุ่มนวลอย่างน่าประหลาดใจ เวลาที่คุณแม่รำคาญใจ ลำเนียงเธอจะแปร่งมากขึ้นจนคำว่าอเมริกันกลายเป็น *ฮัมเมริกานน* เคตได้แต่ขบฟันแน่น

“ฉันรู้จักเมลานีมาตั้งนานแล้ว” คุณแม่เฟลิซิติ คุณแม่เอธิกาโรนินี่ของสถานพยาบาลโฮลิสทรอสส์บอกแมรี-แคเทอรินอย่างกววนตามเคยเมื่อเธอออกปากเสนองานที่บางกอกให้เมื่อปีที่แล้ว “เมลานีไม่เลวร้ายหรอก ชี้หูจดหัดง่ายนะใช่ แต่ก็นั่นแหละ เขาเป็นคนฝรั่งเศสนี่นาเธอก็รู้ พวกนี้นะค่อนข้างจะยุ่งยากสักหน่อย ฉันเจอเขาตอนที่คอนแวนต์ของฉันที่ดับลินส่งฉันไปฝึกงานผดุงครรภ์ที่ปารีส เขาเก่งที่สุดในบรรดาพวกเรากลุ่มแมชี เราทั้งคู่อยากให้เขาส่งเราไปเมืองจีน...แต่นั้นแหละ พระเป็นเจ้าผู้ประเสริฐทรงมีแผนการอื่นสำหรับพวกเรา

“แต่จะว่าไปก็ดีแล้วนะ ในเมื่อคิดถึงเรื่องน่ากลัวจนหัวลุกที่เกิดขึ้นในเมืองจีนตอนนี้ แล้วนั่นเราก็คงช่วยอะไรไม่ได้เลย...แต่ถึงยังไงเราก็ยังติดต่อกันอยู่

และเขาก็ต้องการพยาบาลผดุงครรภ์ เวลานี้ไม่มีแม่ชีฝรั่งเศสไปที่สยามหรอก พวกเขาไปอินโดจีนกันหมด เมลานีต้องการใครสักคน ส่วนเธอก็ต้องการงานที่หนักสักแห่งที่ไม่ใช่ที่นี้ด้วย

“เธอจะใช้เวลาทั้งชีวิตซ่อมหัวใจที่หักไม่ได้หรอกนะ เขาจะให้เธออยู่ที่โรงพยาบาลได้เงินสิบห้าเหรียญต่อสัปดาห์ ห้องมีพัดลมไฟฟ้าด้วย ออกค่าเดินทางทั้งหมดให้ ไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายอะไรเลย เป็นประเทศที่แปลกประหลาด สวยงามนะ ได้หยุดหนึ่งวันต่อสัปดาห์ เธอจะว่าอย่างไรล่ะ”

เธอก็ตอบว่าตกลง เธอจะทำอะไรอื่นได้เล่า

ขณะที่เธอตรวจอาการและพยายามปลอบประโลมเด็กสาวชาวจีนที่ร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวดใจเธอเลื่อนลอย คิดถึงจดหมายที่จะเขียนส่งถึงบ้าน หนนี้ต้องเขียนถึงคุณแม่เฟลิซิติ เธอจะบอกว่าคุณแม่เมลานีอาจจะไม่ได้บอกความจริงเสียทั้งหมด...ไม่ได้หรอก ต้องซัดฆ่าทิ้ง แม่ชีไม่โกหก อาจไม่แม่นยำถูกต้อง ดีกว่ากระมัง

ทว่าถ้าจะพูดกันอย่างยุติธรรม เมื่อเธอเดินทางมาถึงสยามเมื่อเดือนที่แล้วหลังจากรอนแรมเป็นเวลานาน โรงพยาบาลก็ล้มหลามด้วยผู้อพยพลี้ภัยจากสงครามในเมืองจีนแล้ว ห้องพักของพยาบาลถูกปรับเปลี่ยนยกให้คนใช้ที่อยู่กันอย่างแออัดแทบไม่มีทางเดินระหว่างเตียง พยาบาลชาวตะวันตกทั้งหลายถูกส่งไปอยู่ตามบ้านพักต่าง ๆ เท่าที่จะหาได้

“ในกรณีของฉัน” เธอเขียนเล่าในใจ “ดิฉันถูกส่งให้ไปอยู่กับพยาบาลอีกคน แบ่งกันอยู่ในบ้านที่เคยเป็นหน้าร้านค้าเก่า ๆ ซิ่น ๆ ไม่มีหน้าต่าง ผู้หญิงจีนแก่ ๆ นับถือคาทอลิกเป็นเจ้าของ ห้องนั้นมีระเบียบงานด้านหน้าที่เล็กจ๋วมาก ๆ และมีราวเป็นแผงกั้นสูงไปจดชั้นบน เหมือนเดินออกจากห้องใต้ดินเข้าไปในกรงนก แล้วตรงระเบียบนั้นแหละที่เบลลินดา...เธอมาจากเมืองดับลิน ชื่อจริงคือบริดเจ็ตแต่เธอเกลียดชื่อนั้น กับดิฉันตั้งเก้าอี้สองตัวไว้ในตอนค่ำ เราสองคน

นั่งเข่าชนกับรายนันเมื่อต้องการได้อากาศเย็น ๆ กับเขาบ้าง

“เรานั่งจ้องดูสภาพสตรีจีนในชุดเสื้อกางเกงนอนที่ดูเหมือนจะนั่งอยู่ทั้งวัน บนม้านั่งฝั่งตรงข้าม แล้วสองคนนั้นก็จ้องตอบ แน่แน่นอนว่าไม่มีพัดลมไฟฟ้า... ไม่มีไฟฟ้าเลยอะ เราจำต้องใช้ตะเกียงน้ำมันตลอดทั้งวันไม่ว่าจะเวลาไหนก็ตาม เพราะข้างในห้องมีดีเสมอ ไม่มีน้ำประปาให้อาบด้วย เราต้องใช้กระบวยไม้ ตักน้ำจากโอ่งใบใหญ่ที่ผู้ชายสยามตัวเล็ก ๆ ใจดีหิ้วบิ๊บบมาเติมให้ทุกเย็น เขาไปรองน้ำมาจากก๊อกน้ำสาธารณะตรงหัวถนน”

ไม่ละ เธอจะไม่เขียนไปหรอก อย่างไม่รู้ตามเวลานี้เธอเคยชินกับห้องที่เหมือนถ้ำแล้ว อย่างน้อยห้องนั้นก็สงบ และเบลลินดา-บริดเจ็ต ที่เดินทางมาถึงหนึ่งเดือนก่อนหน้าเคตหลังจากเสียตำแหน่งที่โรงพยาบาลในลอนดอนไปก็ เป็นมิตรน่ารัก เธอเข้าซั้ให้เคตเล่าเรื่องชีวิตในอเมริกา แล้วยังใจกว้างชื่นชมลำเนียงพูดของแมรี-แคเทอริน ใจที่รักอิสราเอล เครื่องสำอาง ตลอดจนจนถึงเครื่องแต่งกายของเธอ

บริดเจ็ตไม่ยอมเชื่อว่าเท่าที่เคตรู้ การเติบโตในนครบอสตันทางใต้ชั้นก็แทบจะไม่ได้ไปกว่าเติบโตในย่านที่ยากจนกว่าของนครดัลลิน บริดเจ็ตยังปฏิเสธไม่ยอมรับว่าชีวิตในอเมริกานั้นแตกต่างจากสิ่งที่เธอเห็นในภาพยนตร์มากนัก... แต่เธอไม่เรียกภาพยนตร์ว่า movies กลับเรียกว่า fillums

“แต่คนไอริชประสบความสำเร็จแล้วนี่!” เธอได้ ลำเนียงไอริชเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาระหว่างลำเนียงไอริชที่พูดเป็นจังหวะจะโคนดังเช่นที่เคตรู้จักจากพวกคนแก่ ๆ ที่มาจากไอร์แลนด์ กับลำเนียงพูดขึ้นจมูกที่เคตเดาว่าคงติดมาจากหนึ่งปีที่เบลลินดาทำงานอยู่ในลอนดอน

“ดูใจ เคนเนดีสิ!” แล้วเคตก็ต้องยอมรับว่าใช่ คนไอริชบางคนประสบความสำเร็จจริง ๆ เพียงแต่ไม่ใช่พวกที่เติบโตมาด้วยกันกับเธอ

เมื่อค่ำวาน เบลลินดาลูบคล้ำชุดกระโปรงผ้าไหมสีเขียวที่มีสายจุดสีขาว ประดับทั่ว ชุดนี้เคตต่อสู้กับพวกผู้หญิงเบี่ยน้อยเช่นเดียวกันจนซื้อมาได้จาก

ห้องใต้ดินที่ขายของลดราคาของห้างไฟลีนส์ เบลินดาถอนใจยาวด้วยความ
อิจฉา “ดูนี่สิ ชุดสวย ๆ แบบนี้ ฉันไม่มีวันหาซื้ออะไรที่สวยแบบนี้ได้หรอกที่
ดัลลิน หรือที่ลอนดอนด้วยเถอะ แล้วเชื่อว่าฉันจะได้ไปที่ไหนที่ทรูพอจะใส่ชุดนี้
ด้วย”

สีหน้าเธอเปลี่ยนไป ดูเจ้าเล่ห์และกระหาย ไม่น่าดูเสียเลย

“ฉันจะขอยืมใส่พຽงนี้ค่าได้ไหม”

เคตเลิกคิ้ว มีที่ไหนในบางกอกนี้ที่ “ทรู” พอให้ใส่ชุดนี้หรือ

“อู๊ย ฉันก็กำลังจะเล่าให้เธอฟังพอดีตอนอยู่ที่โรงพยาบาล แต่ยายเมลาหนี
หน้าซึ่งนั่นนะสิกำลังอาละวาด หลังจากนั้นงานเราก็ม่วนวายมาก ฉันเลยไม่มีเวลา
เล่า ฉันเจอหนุ่มคนหนึ่งละ เมื่อวันศุกร์ที่แล้ว วันหยุดของฉันไง เป็นคนอังกฤษ
เป็นสมัยใหม่ที่สำนักนายความที่นี่ เธอคงรู้ว่า เป็นสมัยในระดับสูง ๆ ไม่ใช่สมัย
ต้อกต๋อยที่ใคร ๆ ก็ใช้งานได้ อย่างน้อยก็ตามที่เขาพูดนะ ตอนนั้นฉันกำลังเดิน
ดูของที่ห้างไวต์อะเวล์ แล้วก็...”

“ห้างไวต์อะเวล์นั่นหรือ ฉันไม่ยกักรู้ว่าเรามีเงินพอซื้อของที่นั่นได้” เคต
ขัดขื่นอย่างประหลาดใจ ยังจำได้ว่าครั้งเดียวที่ไปห้างสรรพสินค้าแบบตะวันตก
แห่งเดียวในบางกอก ของทุกอย่างราคาเท่ากับเงินเดือนทั้งสี่ปดาร์ห์ ส่วนพวก
ลูกค้ำก็ดูประหนึ่งจะเลื่อนลอยอยู่ในก้อนเมฆแห่งความมั่งคั่งและกลิ่นน้ำหอม
ห่างไกลจากความไกลหลแบบสยามและเสียงอึกทึกของถนนเจริญกรุง

ไม่ต่างจากแผนกเสื้อผ้าของห้างไฟลีนส์หรือแม้แต่ห้างเชกส์ฟิฟท์อะเวนิว
ที่เธอเคยเข้าไป ครั้งเดียวที่ไปเที่ยวนิวยอร์กกับเบรนต์ วันนั้นเธอเข้าไป
ในวิหารแห่งความประณีตหรูหราและฟุ่มเฟือยด้วยความรู้สึกเลื่อมใสบูชาเฉกเช่น
เดียวกับที่เบรนต์รู้สึกเมื่อเขาไปที่พิพิธภัณฑร์ศิลปะเมโทรโพลิแทน เบรนต์
ผู้ทำให้หัวใจเธอแตกสลาย

เบลินดาแยกไหล่

เธอแค่เข้าไปเดินดูเท่านั้นแหละ หมึงสาวอก ไปได้เงินในร้านที่มีพัดลม

เย็นฉ่ำ ไม่เสียเงินสักสตางค์ แค่เดินดูโชว์ใหม่ละ ไม่มีอะไรที่เธอจำเป็นต้องซื้อสักอย่างนี่นา

อันที่จริง อากาศร้อนแบบนี้ไม่จำเป็นต้องมีของใช้อย่างถุงน่องหรือเสื้อไหมพรมสวมหิ้วเลย แล้วก็มิน้ำยาเปอร์ดอกไซต์ที่โรงพยาบาลมากพอจะย้อมผมเธอได้ อ้อ เธอกำลังพูดอะไรนะ “ใช่แล้ว ผู้ชายที่ฉันกำลังเล่าให้เธอฟังไง เราคุยกันตรงเคาน์เตอร์เครื่องเขียน แล้วเขาถามความเห็นฉันเรื่องปากกาหมึกซึม ฉันนะนี่ เธอนึกออกไหม ยิ่งกับว่าฉันจะรู้ว่าปากกาดี ๆ เป็นอย่างไร แต่เอาเถอะ เขาบอกว่าจะมีงานต้นรำฟรุ้งนี้ที่สโมสรอังกฤษ อยู่ใกล้ๆ ถนนสีลมนะ ฉันว่า แล้วเขาก็เชิญฉันไปงานกับเขาละ เห็นไหม ฉันขอยืมชุดนี้ได้ไหมละ”

แน่นอน เธอยืมได้ ยินดีให้ยืมอย่างยิ่ง เคตตอบ ยัดเยียดเสื้อชุดนั้นใส่มือเบลินดา

เธอไม่รู้ด้วยซ้ำว่าทำไมถึงเอาชุดนี้ติดกระเป๋าไปด้วย คงเพราะว่าเป็นชุดที่ดีที่สุด แต่เธอจะไม่มีวันใส่มันอีกแล้วแน่นอน

“โอ๊ยตายจริง” เบลินดายื่นมือออกมาอย่างเห็นใจ “มันเตือนใจให้เธอคิดถึงเขาใช่ไหม”

ใช่ เคตตอบ ยอมเปิดเผยออกมาเป็นครั้งแรก เสื้อกระโปรงชุดนี้เตือนใจให้เธอคิดถึงเบรนต์ และอีกหลายสิ่งหลายอย่าง คินที่เธอใส่มันเป็นครั้งแรก หยิบมันออกมาอย่างเขินอายในห้องพักที่อยู่ด้วยกันในโรงแรมที่นิวยอร์กซึ่งทุกสิ่งดูสว่าง แวววาว และดูจะเป็นไปได้ทั้งนั้น เธอรู้ใช่ไหม

“ดูเหมือนอะไร ๆ ก็เป็นไปได้ทั้งนั้นในตอนนั้น แน่ละ ฉันยังเป็นแค่พยาบาลกระจอก ๆ ในคลินิกสูตินรีเวชของคาทอลิก แต่อะไร ๆ ก็กำลังดีขึ้นสำหรับพวกเรา ฟรานซิสได้บวชแล้ว ปากีดูเหมือนจะไม่ดื่มมากมายอีกแล้ว แลมยังใช้เส้นสายในสหภาพให้โจจูนีย์ได้เป็นตำรวจด้วย เพราะฉะนั้นทั้งหมดท้วงไปอีกคน เจ้าหนูเอ็ดดี้ก็ไต่งานเป็นช่างเครื่อง น้องสาวของฉัน มอรา กำลังเรียนฝึกหัดเป็นครู...

“ถึงเราจะไม่ใช่พวกเคนเนดี แต่เราก็กำลังต่อสู้ไต่เต้าขึ้นมา...”

เธอยิ้มละห้อย

แต่ทั้งหมดนี้เป็นช่วงก่อนเบรนต์จะตัดสินใจไปสมทบกับกองพลน้อยนานาชาติเพื่อไปรบที่สเปน “สเปน! ฉันถามทีเถอะ สเปนมันเกี่ยวข้องกับอะไรกับเรา”

“ไม่เลย ฉันว่า” เบลินดาตอบตะกุกตะกัก

“ตรงเผง ไม่เลย! คุณแม่เฟลิกซ์ที่เคยเตือนฉันไว้แล้ว ฉันต้องยอมรับใช้แล้ว เธอบอกว่าเบรนต์ โอแมลลีย์คือผู้ชายไอริชที่ชอบมองหาเรื่องต่อสู้ เขาเก่งนักเรื่องกล่อมให้คนเชื่อ แล้วก็รูปหล่อเอามาก ๆ แต่ถึงจะได้ทำงานกับหนังสือพิมพ์*เฮอรัลด์* เขาก็ยังเป็นไอริชชื่อบ๊อบเหมือนผู้ชายไอริชทั้งหลายนั่นแหละ แถมเป็นคนขี้โมโหอีกด้วย เธอว่าอย่างนั้นละ

“คุณแม่เฟลิกซ์บอกว่าอย่าไปยุ่งเกี่ยวกับเขาเลย หรือไม่เช่นนั้นฉันจะต้องจบลงเหมือนแม่ มีลูกหัวปีท้ายปี แล้วก็โดนทุบตาเขียวทุกวันเสาร์...ยกเว้นแต่ว่าแม่ของฉันคลอดลูกตายก่อนอายุสี่สิบ” เคตโพล่งออกมาแล้วส่ายหน้าด้วยความไม่อยากเชื่อ เสริมต่อไปว่าเมื่อคุณแม่อธิการไม่สามารถเกลี้ยกล่อมให้เธอเปลี่ยนใจเลิกติดตามเบรนต์ไปนิวยอร์กในช่วงเทศกาลอีสเตอร์ได้ ท่านก็หย่อนหัวเล็กน้อย บาง ๆ ต้องห้ามใส่ในมือเธอ

“ฉันไม่อาจสนับสนุนหรือยอมรับเรื่องนี้ได้” คุณแม่เฟลิกซ์พูดด้วยสำเนียงเหน่อเป็นจังหวะแบบของเธอ แต่ลดให้เบาลงเป็นเสียงกระซิบ “แต่ฉันทนไม่ได้หรอกที่เธอจะท้องกลับมา แล้วเลยต้องตกหลุมตรองแต่งงานกับนายกะลอนไว้ใจไม่ได้คนนั้น ต้องเลือกมารคนที่ชั่วน้อยกว่า เธอก็รู้ใช่ไหม”

เบลินดาอ้าปากค้าง ตกตะลึง สีหน้าทั้งอิจฉาและตกใจไปพร้อม ๆ กัน “นี่เธอหมายความว่า เธอเคยแล้วหรือ”

เธอยิ้มขีมิ้ม ๆ พยักหน้า

“แล้วเขาของเธอตอนนี้อยู่ที่ไหนล่ะ สเปนนะหรือ”

เคตพยักหน้าอีกครั้ง ไซ้แล้ว เขาอยู่ที่สเปน มาร่ำยาตนั้นแล้ว ในจดหมายฉบับที่สองของเขาก็เขียนมาบอกว่าเขาพบผู้หญิงอีกคน สาวอิตาลีผู้มีอุดมการณ์เช่นเดียวกับเขา

“ยินดีให้เธอเยี่ยมชุดนี้ไปได้เลย” หญิงสาวยิ้ม “อันที่จริงเธอเก็บไว้เลยเถอะ”

เบลินดาม้วนพับชุดผ้าไหมสีมรกต “ขอบใจมากนะเคต แต่...” เธอเสริมหน้าแดง “บอกที่เถอะว่าเธอสารภาพบาปแล้ว”

เคตยืนหยัดมันคง ไม่เลย เธอไม่ได้สารภาพบาป ถ้าทำเช่นนั้นก็ต้องเปิดเผยบทบาทของคุณแม่เฟลลิตีด้วยนะสิ แล้วพูดกันตรง ๆ เธอทำอะไรลงไป มันเรื่องอะไรของคุณพ่อไมก์ด้วยละ คุณพ่อไมก์ ชายแก่อ้วน ๆ เคยยืนหยัดเพื่อพวกผู้หญิงที่น่าสงสารพวกนี้ไหม ผู้หญิงที่ปีแล้วปีเล่าต้องมาคลอดลูกที่จะเติบโตอย่างยากจนข้นแค้นต่อไป

แล้วเขาเคยพยายามหยุดยั้งเจ้าของบาร์เหล่าที่เอาแต่รีโนวิสก็ลงคอหอย เจ้าพวกผู้ชายที่ถลุงเงินจนหมดเกลี้ยง แทนที่จะเอาไปซื้อนมและขนมปังเลี้ยงลูกใหม่ละ อันที่จริง บ่อยครั้งมากจะเห็นคุณพ่ออยู่ที่บาร์ ดื่มเหล้ากับผู้ชายพวกนั้น “เพราะฉะนั้นอย่าเลย อย่ามาพูดกับฉันเรื่องสารภาพบาป”

เคตสลัดเรื่องนั้นออกจากหัว หวนกลับคืนมาอยู่ในห้องแผนกผดุงครรภ์ จ้องดูสาวรุ่นสาวจีนที่เกร็งตัว หายใจหอบ ๆ ด้วยความเจ็บปวด แล้วลูบหน้าเด็กสาวด้วยผ้าชิ้น ๆ “อีกประเดี๋ยวแล้วละ อีกไม่นานแล้ว ไม่ต้องกลัว ไม่ต้องกังวล” เธอพิมพ์ปลอบใจ ผงกหัวเรียกคุณแม่แมลานี้แล้วขยับตัวหลีกเลี่ยงไปข้าง ๆ เพื่อให้พยาบาลผดุงครรภ์ทำหน้าที่

เป็นเวลาหลายอาทิตย์ ไม่ใช่สิ หลายเดือนเลยทีเดียวที่เธอไม่ได้เอ่ยชื่อ เบรนต์ัน โอ พระแม่เจ้าผู้ศักดิ์สิทธิ์ ทำไม ทำไมเธอถึงได้พรังพรูออกมาทั้งหมด ให้เบลินดาแม่สาวไว้ส่องผมสีบลอนด์ย้อมจากขวดนั้นฟัง

กระนั้นเธอรู้สึกดีขึ้นมาที่ไ้ระบายออกมา แม้ว่าความโกรธที่เดือดปุด ๆ ขึ้นมานั้นจะทำให้เธอตกใจ แต่อย่างน้อยก็เป็นความโกรธ ไม่ใช่ความทุกข์โศก เพราะอกหัก น่าจะเป็นเพราะเธอทิ้งเจ้าชู้ตออุบาทว์นั้นไปแล้ว หวังว่าเบลินดาจะโศกดีกับชู้ตอผู้นั้นนะ

“ฟัลลอน เดียวนี้ นี่ตื่นเสียที ฟัลลอน เดียวนี้!”

เสียงของคุณแม่เมลานีแหวกผ่านเข้ามาในวงค์ หญิงสาวยื่นผ้าเช็ดตัวที่เตรียมไว้แล้วออกไปรับทารกหน้าแดง ๆ เธอรีบเช็ดจมูกและปาก คอยฟังเสียงร้องจ้า แล้วหัวเราะอย่างโล่งอกเมื่อได้ยิน เธอส่งยิ้มให้มารดาที่ใช้ศอกดันตัวขึ้นมาพยายามจะมองลูก “เด็กปกติดีค่ะ เห็นไหม ปกติดีทุกอย่าง!” เธอย้ำ “เด็กผู้หญิง สวยเสียด้วยนะ!” แต่หญิงผู้นั้นกลับทิ้งหัวลงบนหมอน สีหน้าระทม เคตกับคุณแม่เมลานีถอนใจยาว

เป็นเช่นนี้เสมอเมื่อคนเงินได้ลูกสาว ที่พวกเขาต้องการก็คือลูกชาย ยิ่งมากยิ่งขึ้น ดี ราวกับว่าไม่มีความจำเป็นจะต้องมีผู้หญิงเพื่อให้นมุษยชาติสืบสายพันธุ์ต่อไปได้ “ถ่ายยาหนุรอดจนโตขึ้นอายุครบขวบก็ต้องถือว่าเป็นป้าทิวารีเลยละ” แมชีฟรังเศสพึมพำ “อย่างน้อยแกก็จะไม่โดนบีบจุมูกให้ตายไปทันทีเพราะฉันจัดการให้พวกแม่ฟัวออกไปจากห้องนี้ได้แล้ว...ใช่แล้วละ” เธอตอบเมื่อได้ยินเสียงอุทานตกใจของเคต “ฉันสงสัยมาหลายหน แล้วเคยยับยั้งการกระทำแบบนั้นได้มากกว่าหนึ่งครั้งด้วย เชื่อฉันสิ! แล้วบางทียายคนแม่อาจจะผูกพันกับลูกขึ้นมาก็ได้ ใครจะรู้ ตอนนี้ก็อยู่ในพระหัตถ์ของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าและพระแม่ผู้ศักดิ์สิทธิ์แล้วละ”

เธอวางทารกที่แผดเสียงดังสนั่นลงในอ้อมแขนของมารดาผู้ไม่ไหวติง แล้วจับตามองระหว่างเคตช่วยทารกน้อยให้หาเต้านมให้เจอ หญิงผู้สูงวัยกว่าอมยิ้มเมื่อแขนของผู้เป็นแม่รัดรอบตัวลูกน้อยแน่นขึ้นตามสัญชาตญาณ

“บางที...” เธอพูดเสียงแผ่วเบา “บางทีนะ...เออละ ฟัลลอน มากันเถอะ ยังมีงานต้องทำ”

เสียงกรีดร้อง เลือด และความปิติที่พุ่งขึ้นมาทุกครั้งเมื่อชีวิตใหม่
เกิดมาในโลก ทั้ง ๆ ที่รู้ถึงความเสี่ยงและภาระหนักหน่วงทั้งปวงที่เด็กจะต้อง
เผชิญในกาลสมัยอันโหดร้ายเช่นนี้ ต่อจากนั้นคือความปวดร้าวจนปัญญาที่
ต้องเห็นหญิงที่สูงวัยกว่าเลือดออกจนตาย เพราะถึงออกแรงเบ่งเกร็งจนสุดตัว
แต่ก็ไม่อาจคลอดลูกแฝดที่ตายในท้องออกมาได้

“ถ้าเพียงแต่” เคตหึงตัวลงนั่งอย่างสิ้นหวัง “ถ้าเพียงแต่เรามีหมอผ่าตัด
หรือพวกเราเองได้รับการฝึกหัดให้ผ่าคลอดได้...เสียไปเปล่า ๆ แหม่ ๆ...”

คุณแม่แมลานีพูดเสียงเป็นงานเป็นการเตือนเธอว่าทั้งหมดนี้คือพระ-
ประสงค์ของพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้า และทารกเหล่านี้ก็คงไม่รอดชีวิตหรอก แต่เมื่อเธอ
กล่าวต่อไปก็แทบจะปิดบังความคับแค้นใจไว้ไม่ได้ แม้ว่าพระเจ้าเป็นผู้ประเสริฐ
จะทรงทราบว่าเธอเห็นด้วยกับเคตเรื่องการผ่าคลอด แต่ท่านสังฆราชแปร์โร
ผู้ส่งผู้อำนวยความสะดวกโรงพยาบาลและคุณหมอแอร์เมผู้เฝ้าไข้ในหลาย ๆ เรื่อง
คงไม่มีวันให้พวกผู้หญิงลงมือผ่าตัดในโรงพยาบาลคาทอลิก ส่วนหมอผ่าตัด
จริง ๆ ในแดนสยามนี้ก็ไม่มีใครยอมทำงานในแผนกสูติกรรมเพื่อการกุศลนี้
หรอก แม้แต่คุณหมอสมุสผู้ถึงจะไม่ใช่คาทอลิกก็เป็นทั้งคนดีและหมอดี

ดังนั้นก็เป็นเช่นนี้เอง อย่าเสียเวลาบนเรื่องที่เราเปลี่ยนแปลงไม่ได้เลย

พอถึงเวลาหกโมงเย็น ชุดและหมวกคลุมศีรษะก็ข่มเหงอันสับสนติดตัว
เสื่อกันเบื่อนั้นเปรอะเลือดของหญิงที่น่าสังเวช เคตผ้านับแต่ละหนที่ผ่านไป
ก่อนเธอจะส่งมอบหน้าที่ต่อให้ซิสเตอร์มารี-มาร์เกอรีต พยาบาลสาวแก่ชาว
ฝรั่งเศสที่มีดวงตาร่ำเรงและชอบอาหารไทยอย่างประหลาด รวมถึงพริกและ
ทุกอย่างอย่างเลย เธอถอนใจยาวเมื่อเห็นซิสเตอร์เดินเข้ามา รองเท้าหนังแบบसान
ส่งเสียงดังพับ ๆ ปากเคี้ยวเส้นบาง ๆ ลีอกน้ำตาลดูแปลกตา

“Allez ไป ไปชะแม่สาวน้อย ไปพักผ่อนเสียเถอะ ฉันจะเจอเธอไป
ฟังมิสซาพรุ่งนี้เช้าใหม่”

อากจะเจอ

หญิงสาวดึงเสื้อกันเปื้อนประอะเลียดออกแล้วหย่อนลงไปบนตะกร้าเสื้อผ้าส่งซัก หลังจากนั้นก็ถอดหมวกแล้วสะบัดศีรษะให้ผมสยาย ระหว่างที่เธอเดินลากเท้าไปตามถนนสาทร สายหน้าปฏิเสศพวกคนถีบรถรับจ้าง อากาศยามค่ำเย็นลงแล้ว เธออยากแวะซื้อผลไม้ชากลับบ้าน เธอแทบไม่ได้กินอะไรเลยตลอดทั้งวัน และแม้ว่าจะไม่รู้สึกหิวสักเท่าไรเวลาที่อากาศร้อนอบอ้าวเช่นนี้ แต่ลับประรดสักสองสามชิ้นและกล้วยสักลูกก็คงจะดี ผลไม้ที่แสนทรูทราแต่ราคากลับแสนถูกทำให้เธอประหลาดใจได้ทุกวัน

เคตลิมแผนของเบลลินดาสำหรับคำคืนนี้ไปเสียสนิท และชะงักเมื่อเห็นเธอแต่งชุดสีเขียวสด บรรจงแต่งหน้าอยู่ที่กระจกเงาบานเล็กเหนือตู้ลิ้นชัก ผมสีทองเหลืองนั้นม่วงนเป็นขด ๆ ติดไว้ด้วยกิ๊บโลหะ เธอกำลังวาดปากด้วยลิปสติกลีแดงสดท่ามกลางแสงตะเกียงน้ำมันสลัว ๆ

“มาเสียที! ฉันคิดว่าเธอจะไม่กลับมาเสียแล้วสิ! ช่วยดูฉันที ใช่มั้ยไหม”

เธอหมุนตัว นิ้วที่ปลายเล็บแดงจับกระโปรงไหมสีมรกตกระพือ แล้วส่งยิ้มอย่างล้าลึกผิดให้เคต “หวังว่าเธอคงจะไม่ทำอะไรนะ ฉันยิ้มให้ยาทาเล็บของเธอ ของฉันเกือบแห้งหมดแล้ว ที่ชายที่ห้างไวต์อะเวร์ก็...แพงเหมือนปล้นกันเลยทีเดียว! อีกอย่างเธอก็ไม่เคยใช้ยาทาเล็บเลยใช้ไหมล่ะ”

เคตทั้งตัวบนเตียงแคบ ๆ ไม่ได้ถอดรองเท้าด้วยซ้ำไป ยังคงกุมกระเป๋าสถือและถุงกระดาษเหนียว ๆ แฉะ ๆ ที่ใส่ผลไม้ไว้

“ดูดีนี่ สวยดี” หญิงสาวพึมพำอย่างอ่อนเพลีย “ดีกว่าตอนที่ฉันใส่อีกเที่ยวให้สนุกนะ เอ้อ พระแม่ผู้ศักดิ์สิทธิ์ วันอะไรแบบนี้ เธอรู้ไหม ผู้หญิงที่มีอายุหน่อย ซินเหมย คนที่ห้องลูกแฝดนะ ตายเสียแล้ว เด็กก็ตายด้วยเสียไปเปล่า ๆ แท้ ๆ”

เธอหลับตา ถกเถียงอยู่ในใจว่าจะอาบน้ำเร็ว ๆ ก่อนดีหรือว่าจะกินลับประรดก่อนดี ความร้อนอบอ้าวและเครื่องแบบชุ่มเหงื่อมีชัยเหนือความหิว

เธอลุกขึ้นถอดชุดดองไว้บนพื้นห้องแล้วถอนใจอย่างโล่งอก เดินตัวเปลือยตรงไปยังบริเวณอาบน้ำ

“นี่เคต” เบลินดาเอ่ยขึ้นมาระหว่างที่แกะก๊ีบออกแล้วม้วนผมให้เป็นลอนรอบ ๆ นิ้ว “ทำไมเธอไม่ไปกับฉันคืนนี้ล่ะ พรุ่งนี้เป็นวันอาทิตย์นี่นา เราได้หยุดทั้งคู่ เธอว่าไงล่ะ”

ไม่ล่ะ

หนุ่มคนนี้ได้เชิญเธอด้วยสักหน่อย เขาต้องเก้อเขินแน่ ๆ เธอเองก็เปลือยหมดแรง แล้วก็ไม่มีชุดจะใส่ด้วย

หญิงสาวเห่จากกระบายราดบนบ่าที่เปลือยเปล่า สายหัว ไม่ล่ะ

“ไปเถอะนะ บอกว่าตกลงสิ” เบลินดาออกด้ออัน “นายนั้นเขาบอกว่าไม่เคยมีสาว ๆ มากพอให้ทุกคนมีคู่เต้นเลย แล้วเธอก็ควรจะทำอะไรใหม่ ๆ เสียบ้าง เธอมีชุดใส่ละ ชุดสีน้ำเงินนั่นไงล่ะ”

เคตชนลุก ชุดกระโปรงผ้าเรยอนสีน้ำเงินราคาถูก มีลายดอกไม้เล็ก ๆ เปรอะไปทั่ว แถมด้วยคอปกลูกไม้สีขาวแบบเด็กสาวรุ่น ๆ และโบผูกข้างหลัง เธอใส่เสื้อผ้างานแต่งงานของเบอร์นาเดตต์ มอยนะแซน ชื่อที่ร้านเคนเนดี มอราเป็นคนแนะนำให้ชื่อ

“เหมาะสมดีมาก” น้องสาวว่าที่คุณครูประเมินให้ แล้วชุดนั้นก็ช่างเหมาะสมจริง ๆ แต่ไม่สมตัวอย่างยิ่ง

ความหลังในงานแต่งงานนั้นลอยกลับคืนมา เบอร์นาเดตต์สีหน้ากรุ้มกริม ภูมิใจและเห็นได้ชัดว่าห้องอ่อน ๆ ได้ชุดผ้าซาตินสีขาวที่ไร้ตัว “สักวันหนึ่งก็จะถึงตาของเธอบ้างละ เคต” หล่อนยิ้มพราย เกาแขนไม่เคล็ด บอยล์ที่หน้าแดงเหงื่อแตก และสีหน้าหวาดหวั่นไว้แน่นไม่มีวันปล่อย คืนนั้นป่าดึกจนเผลอมาจู่ใจญเนียร์พยายามจูดลากป่าไม่ให้ต่อยกับพ่อของแฟรงค์ นิล ส่วนบรรดาแม่ ๆ ตาคมดูลงเหยี่ยวก็จับจ้องพวกสาว ๆ ความรวดเร็วที่ต้องโดดเดี่ยว คิดถึงเบอร์นตัน รู้ว่าทุกคนรู้เรื่องผู้หญิงอิตาลี รู้สึกว่าตนเองโง่งง่า ทั้งหมดนั้นลึ้ม

เสียได้ก็ดี

“ถ้าใส่ชุดนี้นั้นต้องดูเหมือนพี่สาวของแม่ซีแน่เลย” เธอเอ่ยขึ้นในที่สุด
ตระหนักว่าตนยอมจำนนเสียแล้ว

“อืมม...” เบลินดาปลดเสื้อออกจากตะขอที่แขวนไว้ด้านหลังม่านที่
กั้นไว้เป็นที่เก็บเสื้อผ้า ฟินิจพิเคราะห์ชุดนั้น ถ้าเกาะเอาคอปกลุ๊กไม้กับโบผูก
ด้านหลังออกไปก็จะดูไม่เลวร้ายเท่าไรหรอก เราจะแวะซื้อดอกไม้ที่แถววัดแขก
แล้วเคตก็จะได้ติดดอกไม้ที่ผม

“เอาละ จะต้องเยี่ยมแน่ๆ” เธอย้ำ คำว่ากรรไกรตัดเล็บ แล้วลงมือโจมตี
ปกเสื้อ “เธอต้องสนุกสนานบ้างสิ”

บทที่ 2

ปกติแล้วงานเลี้ยงเต้นรำตอนค่ำที่สโมสรอังกฤษเป็นสิ่งสุดท้ายที่จะ
เย้ายวนลอร์ดเรนซ์ กาเลให้สนใจ แต่เขานั่งจ้องเครื่องพิมพ์ดีดมาทั้งวัน พยายาม
ค้นหาถ้อยคำที่จะสื่อสารให้เหล่าบรรณาธิการของวารสารราชบัณฑิตยสภา
ว่าด้วยกิจการระหว่างประเทศเข้าใจว่า เหตุใดความสัมพันธ์ที่नावิตกกังวล
ระหว่างนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของสยามจึงไม่เพียง
น่าสนใจ แต่ยังมีค่าสำคัญต่อจักรวรรดิที่มีพรหมแดนติดกับพระราชอาณาเขต
ทั้งทางทิศตะวันออกและทิศใต้ด้วย

เรือนไม้หลังน้อยนี้ทำให้เขาเกิดกลัวที่แคบขึ้นมาบ้างแล้ว และถ้าวัดจาก
เสียงหัวเราะคิกคักแหลม ๆ ของสาวใช้สองคนที่ได้หน้าต่าง แสดงว่าไม่มีใคร
ในบ้านกำราบแม่สาวสองคนนี้ เขารู้ว่าคุณหญิงทิพผู้ชราไปพักผ่อนที่บ้าน
ชายหาดที่หัวหิน ฝนหนายหน้าหอคนสนิทของเธอติดตามไปด้วย คุณพิชิต
บุตรชายไปทำธุรกิจที่สิงคโปร์ตามเคย คุณหญิงบุษบาลูกสะใภ้คนสวยที่แบบบาง
ราวกับไม่ได้อยู่บนโลกนี้คงออกไปข้างนอกเพื่อพบเพื่อนฝูง แล้วใครจะรู้ว่าสมชาย
หรือที่เรียกขานกันว่าแซม เด็กหนุ่มที่คนทั้งบ้านชื่นชมบูชาจะทำอะไรและ
อยู่ที่ไหน น่าจะสนุกสนานกับเสรีภาพในช่วงเวลาสุดท้ายก่อนถูกส่งลงเรือ
ไปเคมบริดจ์

เขานึกขึ้นได้เรื่องงานเลี้ยงเต้นรำที่สโมสร และอะไรก็ตามรวมทั้งการสนทนากับนักธุรกิจชาวอังกฤษหัวโบราณก็ยังดีกว่านั่งจมอยู่หน้าเครื่องพิมพ์ดีดเจ้ากรรม อีต้อดกลัดกลุ้มอยู่อีกหลาย ๆ ชั่วโมง เขาไม่มีอารมณ์ไปนั่งอยู่ที่บาร์แสนประณีตของโรงแรมโอเรียนเต็ลด้วย

เบียร์สักเหยือก มันฝรั่งทอดสักจาน และมีนักข่าวสักคนหรือสองคนให้ถกกันเรื่องสถานการณ์ในยุโรปแน่ ๆ นี่แหละเป็นสิ่งที่เขาต้องการ

ชายหนุ่มรู้ทันทีว่าเป็นความคิดที่แย่มากเมื่อก้าวเข้าไปในบาร์ของสโมสรที่ค่อนข้างเย็น มีไม้ตีประจบรอบผนัง

ชายอังกฤษสูงวัยกลุ่มหนึ่งหน้าแดงก่ำัน หน่วยเครซึ่แข็งซึ่งกำลังสนทนากันเคร่งเครียด ส่งสายตาดำทิ่มมาเมื่อเขาเดินเข้าไปใกล้ ชายหนุ่มพยักหน้าให้อย่างรับผิด คำว่าเครื่องดื่มขึ้นบันไดกว้างตรงไปสู่ห้องเต้นรำแล้วชะงัก เสียงดนตรีชั้นเลวผสมผสานกับเสียงพูดคุ้ยจ้อกแจ้กทำให้อายากเฟ่นหนี

กระนั้นเขาก็ยืนคาที่ช่องประตูโดยมีแก้วเบียร์อยู่ในมือ จับตามองดูกลุ่มนักเต้นที่เหวี่ยงแขนเหวี่ยงขา เลื้อยผ้ายับยู่ยี่ผมแผ่กระเซิง พยายามเต้นรำจังหวะจิตเทอร์บัก โยกตัวแกว่งสะโพกไปกับจังหวะเพลงบรรเลงส่งเดชของนักดนตรีสยามผู้มีลีลาหน้างุนง ดูการเล่นตลกของพวกเขาฝรั่ง ควันหมู่ที่ระคนกับกลิ่นเหงื่อละเล้ากับกลิ่นเนื้อทอด หอมใหญ่ และแกงที่ไซ้มาจากโต๊ะอาหารบุฟเฟต์รุนแรงจนเขาย่นจมูก

ในงานชุมนุมของชาวสยามที่เขาเคยไปมาหลายครั้งไม่มีใครสูบบุหรี่แล้วไม่รู้ทำได้อย่างไร ดูเหมือนไม่มีใครเหิง้ออกกันเลยสักคน เขาสังเกตว่าหนุ่ม ๆ ชาวสยามจำนวนหนึ่งซึ่งคงเพิ่งกลับมาจากออกซ์ฟอร์ดหรือเคมบริดจ์ บ้างก็ยืนพิงกำแพง บ้างก็จับกลุ่มกันอยู่ริมหน้าต่างที่เปิดกว้าง เหม่อมมองดูความขัดแย้งระหว่างโลกทั้งสองของพวกเขาอย่างไม่สู้สบายใจ

แน่นอนว่าจำนวนฝ่ายชายนั้นมากกว่าฝ่ายหญิงประมาณสามหรือสี่ต่อหนึ่ง ผู้หญิงราว ๆ สองโหลในที่นี้ก็เป็นผู้ฝรั่งทั้งหมด ส่วนใหญ่เชื่อได้ว่าเป็น

บุตรีของพนักงานชาวอังกฤษประจำสำนักกฎหมายและบริษัทธุรกิจต่าง ๆ เพราะเท่าที่เขาทราบ ไม่มีสาวโสได้อื่นได้ในพระนครยกเว้นแต่พวกมิชชันนารี

สมาชิกสโมสรต่างก็รู้ธรรมเนียมดี ไม่พาสาวพื้นเมืองของตนมาออกงาน เขากล้าพนันได้ว่าพวกนี้คงมีเก็บไว้กันอย่างน้อยหนึ่งคน แต่เมื่อเขากวาดตาไปทั่วห้องก็สังเกตเห็นสาวผมแดงในชุดสีน้ำเงินยืนอยู่ตามลำพังข้างโต๊ะเครื่องดื่ม กุ่มแก้วไว้นั่น

ดูเหมือนว่าเธอจะรู้สึกเช่นเดียวกับเขาคืออยากไปอยู่เสียที่อื่น เขาเห็นเธอทำหน้านี้ สายหัว และหัวเราะแบบถ่อมตัวเมื่อหนุ่มไว้หนวดคนหนึ่งเดินเข้ามาหา ยืนมือจะลากตัวเธอเข้าไปในวงเต้นสวิงสวย หญิงสาวก้มหน้ามองพื้นเมื่อหนุ่มผู้นั้นไหลล่อยอมแพ้เดินจากไป เมื่อลอร์เรนซ์เดินตรงไปหา เธอเงยหน้าขึ้น

“ไม่ได้ผลหรอกค่ะ รู้ไหม” เธอยิ้ม “ฉันทำงานหนักมากวันนี้ เหนื่อยเกินกว่าจะเต้นรำ”

ถ้าเช่นนั้นก็โชคดีมาก เขาตอบอย่างจริงจัง เขามาช่วยกู้สถานการณ์ “เราย้ายไปอยู่ข้างนอกได้” เขาขยับไปทางระเบียงกว้างยื่นต่อออกไปจากชานที่มีราวลูกกรงกั้นไว้ “หรือจะดียิ่งกว่านั้นก็ไปนั่งที่บาร์ข้างล่าง เสียคงดั่งน้อยหน่อย ผมมีข้อมูลเชื่อถือได้ นะครับ” เขาบอก “ว่าหลังจากจังหวะจิตเทอร์บักนี้ วงจะเล่นเพลงลินดีฮอป รับรองว่าจะเลวร้ายยิ่งกว่านี้อีกครับ”

เธอพินิจดูเขาสักอึดใจหนึ่งแล้วยกไหล่เบา ๆ ทำไม่ถึงจะปฏิเสธเล่า เมื่อนั่งตรงข้ามเขา หญิงสาวเหลียวมองรอบตัวอย่างประหม่า เธออยากมานั่งที่นี้ตั้งแต่ชั่วโมงก่อนแล้ว แต่ไม่กล้าเข้ามานั่งตามลำพัง พวกผู้หญิงได้รับอนุญาตให้เข้ามาหนึ่งคนเดี่ยวได้ไหมนี่

“คงไม่ได้หรอกกระมัง พวกเราชาวอังกฤษนี่ค่อนข้างจะแปลก ๆ เรื่องนี้แล้วคุณล่ะครับ ผมคิดว่าคุณเป็นคนอเมริกันใช่ไหม”

เธอพยักหน้า ก้มมองดูเครื่องดื่ม บอสดันค่ะ

ไอริชจากบอสตัน เธอเสริมเสียงท้าทาย เงยหน้าขึ้น เผยให้เขาเห็นดวงตาสีเทาอมเขียวและจมูกที่มีรอยกระบาง ๆ เป็นครั้งแรก

“ก็ไม่เห็นจะเป็นอะไรเลยนี่ครับ เราไม่ได้รังเกียจเด็ดจันท์คนไอริชเสียหน่อย คุณรู้ไหม แล้วพวกเราส่วนมากแอบอิจฉาคอนอเมริกันอยู่ลับ ๆ แม้ว่าเราจะไม่มีวันยอมรับก็ตาม”

เธอยิ้มแล้วก้มหน้าอีกครั้ง ใช้นิ้ววาดเป็นวงบนพื้นโต๊ะขัดมัน

เธอไม่เหมือนสาว ๆ อเมริกันที่เขาพบในลอนดอนเลยสักนิด พวกนั้นจำเรียง แจ่มใส ดูอิสระ และส่งยิ้มเล่นหูเล่นตา จะว่าไป สาวอเมริกันทุกคนที่เขารู้จักล้วนแต่มีมั่งคั่ง สาวคนไหนไม่มีมั่งมีแน่ ๆ เมื่อดูชุดเรียบ ๆ ไม่เข้ารูปเข้าทรงที่เธอสวม และบนหัวก็ไม่มีแหวนประดับเลยสักวง นอกจากนี้ดูเหมือนเธอไม่คุ้นเคยกับการสมาคม นี่เป็นวิธีที่แม่บรรยายถึงพวกเพื่อน ๆ ของเขา พวกหัวเอียงซ้ายชนชั้นต่ำที่มาจากออกซ์ฟอร์ด

ใครระบอบกว่าคนไอริชช่างคุย

เขาได้ยินเสียงนักธุรกิจสูงวัยปรึกษาหารือกันเรื่องสถานการณ์ในยุโรป “เราควรมีคนแบบนายอีตเลอร์สักสองสามคนที่บ้านเรานะ ผมว่า” เสียงพัดลมเพดานหมุน เสียงพนักงานเสิร์ฟเหล้าที่บาร์เซ็ดแก้วดั่งเอียด ๆ และเสียงดนตรีที่ลอยมาจากชั้นบน เธอยังคงนิ่งเงียบ

“ไหน ๆ เรานั่งอยู่ที่นี่แล้วก็น่าจะสนทนากันสักหน่อย คุณว่าไหม” ในที่สุดเขาเอ่ยขึ้นเสียงหนักแน่น ถอดแว่นตาออกมาเช็ดด้วยผ้าเช็ดหน้า “ผมจะเริ่มตั้งคำถามตามปกติ แล้วก็ถึงตาคุณ โอเคไหม อย่างที่พวกคุณคอนอเมริกันพูดไป”

เธอยิ้มอาย ๆ พยักหน้า

“ผมเก่งนะเรื่องสนทนา” เขาย้ำกับเธอ สวมแว่นตากลับแล้วยกนิ้วขึ้นนับ

คำถามข้อที่หนึ่ง เธอไปทำอะไรมาถึงได้อ่อนระโยยโรยแรงเช่นนี้ในวันเสาร์

อ้อ เป็นพยาบาลที่โรงพยาบาลเซนต์หลุยส์หรือ แต่เขาคิดว่าพยาบาลที่นั่นส่วนมากเป็นชาวฝรั่งเศสเสียอีก เคยเป็นอย่างนั้น เธอตอบ แต่เดี๋ยวนี้ส่วนใหญ่เดินทางไปอินโดจีนกันหมด แน่แน่นอนว่าพวกแม่ซียังเป็นคนฝรั่งเศสทั้งหมด แล้วก็ยังมีพยาบาลไอริชสองสามคน มีเธอเป็นอเมริกันเพียงคนเดียว

เธอพักอยู่ในโรงพยาบาลหรือเปล่า ไซ้ เขาเห็นด้วย มีห้องอยู่ข้างนอกโรงพยาบาลดีกว่ามาก แม่ฟังแล้วจะไม่ค่อยสะดวกสบายสักเท่าไร คงมีเชื้อโรคมากมายลอยอยู่ในโรงพยาบาล แล้วยังพวกแม่ซีฝรั่งเศสที่จับตาดูอยู่ตลอดเวลา...แค่คิดก็ทนนไม่ไหวแล้ว

“คราวนี้ก็ถึงตามผมเล่าเรื่องส่วนตัวบ้าง” เขาประกาศ “อันที่จริงผมเป็นลูกครึ่งฝรั่งเศสครับ พ่อผมเคยเป็นคนฝรั่งเศส เอ้อ เขายังมีชีวิตอยู่ครับ พ่อโตขึ้นมาในกรุงลอนดอน แล้วก็เปลี่ยนสัญชาติเป็นอังกฤษเพื่อไปรบในสงคราม พ่อเป็นหมอฟันตัด เพราะฉะนั้นก็ทำงานสายเดียวกับคุณ ตอนนี้อยู่ถึงตาคุณตั้งคำถามแล้ว เห็นไหม ง่ายจะตาย”

เคตอดหัวเราะไม่ได้ เขาทำงานอะไรล่ะ

ไม่เลย เธอไม่เคยพบนักเขียนมาก่อน...อ้อ เธอขยับปากนิดๆ ไม่ถึงกับเป็นรอยยิ้มเสียทีเดียวเมื่อกล่าวแก่ เธอรู้จักผู้ชายคนหนึ่งที่ยากจะเป็นนักเขียน...เวลานี้เขาไปรบพร้อมกับกองพลน้อยนานาชาติที่สเปน น่ากลัวว่าจะไม่ได้เขียนอะไรสักบรรทัดเดียว แต่คงเดินสวนสนามแบกปืนแล้วก็ได้มีไวน์แดง เท่าที่เธอรู้จักเขานะ

เห็นได้ชัดว่าสงครามในสเปนนี้เป็นเหมือนแม่เหล็กดึงดูดพวกคนที่อยากเป็นนักเขียน เขาวิจารณ์ซ้ำๆ อันที่จริง นั่นก็เป็นสาเหตุว่าทำไมเขาถึงมาอยู่ที่สยาม “เราทุกคนต่างก็อยากเป็นฮีโร่คนต่อไปกันทั้งนั้น คุณรู้ไหม...” แต่เธอมองตอบ สีหน้าไม่เข้าใจ เขาจึงต้องเสริมว่าในกรณีของเขา บิดาคือผู้ผลักดันให้เขาเดินทางมาสู่ดินแดนบูรพทิศ เพื่อจะได้กันไม่ให้เขาเดินทางไปสเปน แต่กระนั้นก็เถอะ เขานี้ก็ภาพตนเองเดินสวนสนามแบกปืนไม่ออกเลย

แล้วเขาเขียนอะไรอยู่ล่ะ

ลอร์เรนซ์ทำหน้าที่

แทบจะไม่ได้เขียนอะไรเลย แม้ว่าจะนั่งจมอยู่หน้าเครื่องพิมพ์ดีดทุก ๆ วัน “ผมเขียนจบไปเล่มหนึ่งเมื่อปีก่อน มันไหลลื่นออกมาจากตัวผมอย่างเป็นธรรมชาติที่สุด... เป็นเรื่องคุณย่าของผมเอง ท่านเคยอยู่ที่บางกอกเมื่อตอนสาว ๆ พ่อของผมเกิดที่นี่

“ผมคิดเอาว่าคงจะง่ายเหมือนกัน... ไม่ใช่ครับ ผมไม่ได้หมายความว่า ง่ายจริง ๆ หรือก แต่... การเขียนเกี่ยวกับครอบครัวของผมเองไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ เลย ทว่าบางกอกสมัยคุณย่าช่างพิเศษจริง ๆ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ท่านได้พบเห็น... เมื่อผมเริ่มทำงานชิ้นใหม่นี้ ผมคิดว่าคงจะเขียนเป็นหนังสือเล่ม แต่ตอนนี้ถ้าผมโชคดี อาจจะเขียนเป็นบทความให้วารสารการเมืองฉบับหนึ่ง แล้วพวกเขาอาจจะจ้างผมให้เขียนหัวข้ออื่น ๆ อีก”

แกกำลังพูดพล่าม เขาบอกตนเอง เธอเลิกสนใจฟังตั้งแต่เมื่อพูดถึงเฮมิงเวย์แล้ว หยุดเดี๋ยวนี้เลย เธอกำลังเบื่อ พูดตรงประเด็นเสียที

“เอ่อ ผมเกิดความคิดขึ้นมาครับ เรื่องของนายกรัฐมนตรีนี่กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง สองคนนี้เป็นเพื่อนกันสมัยเป็นนักศึกษาในฝรั่งเศส ต่างก็เป็นนักปฏิวัติตามแบบของตัวเอง ทั้งคู่ช่วยกันก่อตั้งขบวนการที่ล้มเลิกระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ได้สำเร็จจริง ๆ ใน ค.ศ. 1932 เมื่อเจ็ดปีที่แล้วนี่เอง คุณนึกดูสิครับ ถึงตอนนี้ทั้งคู่ต่างเกลียดชังซึ่งกันและกัน”

เคตยกไหล่ พวกนักการเมือง เขาจะหวังอะไรล่ะ ก็เหมือนกันทั้งนั้น ทำอะไร ๆ ก็เพื่อตนเอง แล้วไม่เคยทำอะไรเพื่อตาสีตาสารอก... อย่างน้อยป้าก็บอกเธอเช่นนั้นเสมอ

เธอบอกได้เลยว่าที่นี่ก็ไม่มีใครแยแสตาสีตาสา

เงียบกันไปครู่หนึ่ง ต่างก็รู้สึกอึดอัด หญิงสาวกลืนน้ำลายอย่างประหม่า เธอไม่อยากพูดจาผิดหูผิดตาใคร ๆ เขาช่วยพาเธอมาพ้นจากงานต้นรำไถ่

นั่น จริง ๆ แล้วเธอว่าเขาน่าคบทีเดียว พอมองออกว่าเขามาจากครอบครัวที่มั่งมี เพราะฉะนั้นบางทีครอบครัวของเขาก็อาจเป็นประเภทที่ไม่สนใจแยแสพวกคนงาน แล้วเขาอาจไม่ยากให้ใครเตือนใจเรื่องนี้ด้วย

เธอซ้อนตาขึ้นมองเขาแล้วพูดตามบทที่สมควรพูดว่า “ฉันว่าถึงตอนนี้ฉันควรจะพูดว่าจริง ๆ แล้วฉันไม่รู้เรื่องการเมืองที่นี่เลย ฉันเพิ่งมาถึงเมื่อเดือนที่แล้วเอง”

เขาผงกหัวเห็นชอบ “ดีมากครับ!”

ถ้าเธอรู้เรื่องการเมืองมากขึ้น หญิงสาวพูดต่อไปอย่างสุภาพและระมัดระวัง เธอเชื่อแน่ว่าคงจะเห็นว่าการเมืองที่นี่น่าสนใจมาก

เธอคงไม่เห็นว่ามันน่าสนใจหรอก เขาตอบยิ้ม ๆ

“พอที่เรื่องการเมือง ไม่ใช่หัวข้อที่น่าสนทนากันหรอกนะครับ คุณได้ไปเที่ยวในเขตเมืองเก่าหรือยังครับ”

เคตประหลาดใจที่พบว่าคุยกับเขานั้นง่ายจริง ๆ ไม่น่าเกรงขามสักนิด แม้ว่าเครื่องแต่งกายและมาดของเขาจะโก้หรูมาก ขนาดเธอผู้ไม่เชี่ยวชาญยังมองออกว่าเสื้อนอกผ้าลินินสีครีมนั้นไม่ได้ซื้อจากร้านตัดเสื้อสำเร็จรูป และเธอก็ประทับใจกับท่าทางไม่ยี่หระเมื่อเขากวักมือเรียกรับบริการผู้สวมถุงมือขาว... เป็นท่าของคนหนุ่มผู้ร่ำรวย บริการที่รู้ดีเช่นเดียวกับเธอ

ทุกอย่างที่อยู่บนตัวเขานั้นล้วนแต่ดูราคาแพง แม้แต่ทรงผมและแว่นตากรอบกระ

“ถ้าที่อยู่ในแก้วคุณคือเหล้าพันธ์ของสโมสรรลเก้ หยุดดื่มเดี๋ยวนี้เลยครับ เราต้องให้คุณได้ชิมค็อกเทลของแท้ หรือจะให้ดีกว่านั้นก็ต้องแชมเปญสักแก้วเป็นไง” เขาไม่ยอมฟังเสียงคัดค้านของเธอ “คุณไม่เคยดื่มแชมเปญเลยหรือครับ ถ้างั้นก็ยิ่งวิเศษ กรุณาให้ผมมีโอกาสได้แนะนำคุณให้รู้จักความอร่อยยิ่งยวดอย่างหนึ่งในชีวิตนี้ด้วยครับ”

พระเจ้าช่วย ฟังแกพูดลึกลา หยุดเดี๋ยวนี้ละ แกคิดว่าแกเป็นใครกัน

ยอดชายนายเฟร็ด แอสแทร์นั้นหรือ

แต่ดูเหมือนว่าเธอไม่รำคาญ หรือบางทีนี่คือสิ่งที่เธอคาดหวังจากหนุ่มอังกฤษกระมัง หญิงสาวพูดต่อถึงความประทับใจครั้งแรกในบางกอก “ตอนแรกทุกสิ่งทุกอย่างก็น่าตื่นตาตื่นใจไปหมดเลยคะ รู้ไหมคะ”

ช่างเหมือนภาพยนตร์เกี่ยวกับดินแดนบูรพทิศที่ลึกลับ รถถีบรับจ้าง เสื้อผ้าที่ต่างกัน เรื่องต่าง ๆ ตามคลอง...พระเจดีย์มากมาย แน่ละ พอฉันเริ่มทำงานก็ไปโรงพยาบาลแล้วกลับห้อง ฉันแทบไม่ได้เห็นอะไรอีกเลยยกเว้นวัดแห่งหนึ่ง”

เมื่อเธอเล่าว่าแม่ซีฝรั่งเศษพาเธอไปที่วัดแห่งหนึ่ง “ในวิหารมีรูปหล่อใหญ่เมื่อเริ่มตั้งตะแคงข้างอยู่ คุณรู้จักวัดนั้นไหมคะ” เขาต้องกุมตัวเองไม่ให้พูดโพล่งออกไปว่าวัดนั้นคือวัดพระนอนหรือวัดโพธิ์ ใคร ๆ ก็รู้จักวัดนั้นกันทั้งนั้น เขาหัวเราะคลอไปด้วยเมื่อเธอบรรยายว่าได้เห็นรูปหล่อสัมฤทธิ์ที่ทอดนอนอยู่อย่างสงบแช่มชื่น พระพักตร์เปี่ยมด้วยเมตตา และได้ยินแม่ซีพูดอย่างไม่พอใจว่า “นี่แหละ นี่คือสิ่งที่เราต้องแข่งขันต่อสู้ด้วย ไม่มีความทุกข์ระทม เธอเข้าใจไหม ไม่มีความทุกข์ระทมสักนิดเดียว! แล้วเราจะช่วยให้พวกเขารอดพ้นได้อย่างไรถ้าไม่มีความทุกข์ระทม”

แล้วพวกแม่ซีเองล่ะครับ พวกนั้นดีไหม เขาอยากรู้

เธอยกไหล่ ก็ดีพอใช้

แล้วสาวที่เธออยู่ด้วย เบลินดา เธอก็ดีใช้ได้เหมือนกัน อันที่จริง เบลินดาเป็นคนที่ได้รับเชิญให้มานั้น ส่วนเธอนั้นถือโอกาสติดตามมาด้วย

เบลินดาเป็นสาวไอร์แลนด์จากไอร์แลนด์แดนเก่าแก่ ที่เธอเคยเล่าเรื่องไอร์แลนด์นั้น “เฮ้อ บางทีฉันก็สงสัยว่าพ่อแม่ของฉันโยกย้ายถิ่นมาเพื่ออะไรกันรู้ไหมคะ โอเค อะไร ๆ นะดีขึ้นบ้างแล้วหลังจากเรื่องเลวร้ายหลายปีที่ผ่านมา แต่...ช่างเถอะค่ะ อย่าพูดถึงเรื่องนี้เลยดีกว่า”

ลอร์เรนซ์ยิ้ม พูดเรียบ ๆ ว่าเท่าที่เขารู้ ผู้คนอพยพโยกย้ายถิ่นก็เพราะ

ความหวัง

เคตยักไพล่ “คงถูกของคุณคะ สวรรค์ทราบดี ที่ที่ฉันจากมานั้นคนเราไม่มีอะไรมากนักหรอกนอกจากความหวัง นั่นละ มีกันทุกคน โดยเฉพาะพวกผู้หญิงก็หวังว่าบรรดาลูกชายจะไม่โตขึ้นกลายเป็นคนขี้เมา หวังว่าลูกชายสักคนหนึ่งจะได้เป็นพระ แล้วลูกสาวทั้งหลายจะไม่ท้องเมื่ออายุสิบห้า เอาละคะเดาว่าถึงตาฉันถามว่าคุณอยู่ที่ไหน แล้วอะไร ๆ อื่น ๆ อีกใช่ไหมคะ” เมื่อเขาทำท่าปรบมือให้อย่างล่อ ๆ เธอก็ส่งยิ้มเชิงขอโทษให้เขา

“คุณคงรู้ว่าฉันรู้จักการพูดคุยกับคนอื่นเหมือนกัน ที่บอสตัน บางทีเขาก็มีการสนทนาวิสาสะกันนะคะ แต่...” เธอโบกมือไปรอบ ๆ บาร์ที่ผนังตีแผ่นไม้ประกบ มีถาดเงินใบใหญ่ ๆ เรียงรายประดับผนัง และพนักงานแต่งเครื่องแบบ “แต่ที่นั่นมันค่อนข้างจะขมขมอยู่สักหน่อย”

ลอร์เรนซ์กวาดตามองตามเธอ “คุณคิดอย่างนั้นหรือครับ ผมว่าผมคงชินกับพวกนี้ เออ ผมเล่าถึงไหนดะ เรื่องนี้มันยาวเสียครับ”

เขาเพิ่งเดินทางจากเมืองเซียงใหม่กลับมาถึงบางกอกเมื่อปีที่แล้ว เซียงใหม่เป็นเมืองที่อยู่ทางเหนือ ต้องเดินทางกันนานพอควร เขาไปเยี่ยมญาติผู้สูงอายุคนหนึ่ง ไม่ได้โทรออก เธอต้องไม่ถามว่าทำไมเขาถึงมีญาติอาศัยอยู่ที่นั่น ต้องอธิบายกันนานมาก เขาไปงานเลี้ยงที่สถานทูตอังกฤษ “วิลลี วิลลี เพื่อนจากออกซ์ฟอร์ดทำงานที่กระทรวงการต่างประเทศ แล้วมาประจำที่นี่”

“พวกคุณ...” เธออดใจไม่ไหว ใช้น้ำเสียงล้อเลียนที่เล่นที่จริงเพื่อกลบความรู้สึกขมขื่นพิกลที่จู่ ๆ ก็พุ่งขึ้นมา “คุณมีเพื่อนอยู่ทุกหนทุกแห่งเลยใช่ไหมล่ะคะ”

เขาเอียงคอทำท่าครุ่นคิด ถ้าที่เธอพูดว่า “พวกคุณ” หมายถึงคนจากสหราชอาณาจักรละก็ ใช่ เขาคิดว่าคงเป็นเช่นนั้นแหละ

“เพราะเป็นจักรวรรดินะครับ” เขาเสริมเรื่อยเรื่อย “ดวงอาทิตย์ไม่เคยลับขอบฟ้าในจักรวรรดิแห่งนี้ อย่างที่เขาพูด ๆ กันนั้นแหละ ก็เห็นอยู่ชัด ๆ ว่า

พวกเราระจัดกระจายกันไปทั่ว เออะ หยุดขัดคอผมได้แล้ว ผมกำลังเล่าถึงตอนสนุกเลยนะ”

ที่งานเลี้ยงนั้นมีคนแนะนำเขาให้รู้จักกับสุภาพบุรุษไทยผู้หนึ่ง “เป็นหนึ่ง
ในบรรดาผู้ที่พูดภาษาอังกฤษดีกว่าคนอังกฤษเองเสียอีก คุณรู้ไหม” เธอสาย
ศีรษะพร้อมกับหัวเราะ วิจารณ์ว่าไม่มีใครแบบนั้นเคยย่างเท้าเข้าไปในโรงพยาบาล
เซนต์หลุยส์ แล้วพวกเขาก็คุยกัน เขาอธิบายว่าเขากำลังค้นคว้าเขียนหนังสือ
เกี่ยวกับคุณย่าที่เคยอยู่ที่บางกอกและได้สอนภาษาฝรั่งเศสให้สุภาพสตรี
ในพระบรมมหาราชวังด้วย ชายผู้นั้นชื่อคุณพิชิตแต่ให้เรียกว่าเน็ต อย่าถามผม
ว่าทำไม บอกว่ามารดาผู้ชราของเขาเติบโตในพระบรมมหาราชวังและได้เรียน
ภาษาฝรั่งเศสกับสุภาพสตรีที่น่ารักมากคนหนึ่ง

บางที่อาจจะเป็นคุณย่าของเขา ท่านชื่ออะไร เขาจะถามคุณแม่ว่าท่านจำ
ได้ไหม

“แล้วทายสิครับว่าเกิดอะไรขึ้น วันรุ่งขึ้นนั่นเองผมได้รับเชิญให้ไปพบ
สุภาพสตรีผู้ชราท่านนี้ คุณหญิงทิพ...อันที่จริงตำแหน่งท่านคือท่านผู้หญิง ผม
ว่าคงเทียบได้กับตำแหน่งเคาน์เตส แต่ใคร ๆ ก็เรียกท่านว่าคุณหญิง ผมเรียก
ท่านว่าเลดีทิพ ท่านจำคุณย่าของผมได้ดีมาก แล้วยังร้องเพลงภาษาฝรั่งเศส
ที่เรียนมาเมื่อกว่าสี่สิบปีมาแล้วได้ด้วย”

และเมื่อคุณหญิงทราบบว่าเขาพักอยู่ที่โรงแรม ท่านก็สั่งให้ย้ายมาอยู่ที่บ้าน
ของท่าน อันที่จริงไม่ใช่บ้าน เป็นคฤหาสน์ครึ่งตึกครึ่งไม้สร้างตามแบบ
สถาปัตยกรรมบาโรกผสมกับแบบอังกฤษ ตั้งอยู่กลางสวนหมั่มและมีเรือนไม้
หลังเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั่วบริเวณ ท่านยกเรือนหลังหนึ่งให้อยู่ แล้วเขาก็อยู่ที่นั่น
มาเกือบปีได้แล้ว อยู่กับครอบครัวนั้นสะดวกสบายและเป็นกันเองมากกว่า
อยู่ที่ไอเรียนเต็ลซึ่งก็ค่อนข้างจะแพงถ้าอยู่กันเป็นเวลานาน ๆ นอกจากนี้เขายังได้
ฝึกฝนภาษาไทยกับพวกสาวใช้ด้วย

“โรงแรมไอเรียนเต็ลหรือคะ” เธอเลิกคิ้วสูง “อ้อ ‘ค่อนข้าง’ จะแพง

ถ้าอยู่กันเป็นเวลานานๆ หรือคะ” เธอเชื่อเขาแน่เรื่องนี้ สำหรับเธอ เพียงอยู่ที่นั่นประเดี๋ยวเดียวก็แพงเกินไปแล้ว ต่อให้แค่ห้าบาทก็เถอะ เธอไม่กล้าแม้แต่จะเข้าไปเดินดูรอบๆ ด้วยซ้ำไป กลัวว่าจะถูกยามโปกท้าวที่ประตูไล่ตะเพิดเอา

“ผมจะพาคุณไปตีมน้ำชาที่นั่นเอง” เขาสัญญาอย่างใจกว้าง แล้วงยหน้าขึ้นมองเบลลินดาที่เสื้อผ้ายับยู่ยี่ เดินโซเซมาทางโต๊ะที่ทั้งสองนั่งอยู่ มีเสมียนหนุ่มชาวอังกฤษเดินตามมาติดๆ ผมที่ม้วนเป็นลอนๆ อย่างประณีตบัดนี้เหลือแต่ความทรงจำ มันชุ่มเหงื่อลึบติดศีรษะ ใบหน้าของทั้งคู่แดงก่ำ คาดเดาว่าคงเป็นผลผสมผสานจากการตื่นรำจิตเทอร์รั๊กและเหล่าพันธุสูตรประจำสโมสร

“อยู่นี่เอง เคน! ฉันเที่ยวมองหาเธอเสียหัว คิดว่าเธอยอมแพ้กลับบ้านไปเสียแล้ว” หญิงสาวอุทานแล้วทิ้งตัวลงบนเก้าอี้ที่บริการผู้เอาใจใส่รีบถลันเข้ามาเลื่อนให้ แล้วส่งสายตาตำหนิเล็กน้อยมาให้เมื่อเบลลินดาสะบัดรองเท้าออกแล้วกระดิกนิ้วเท้า

ชุดผ้าไหมสีมรกตนั้นเนียนปรอระเป็นดวงๆ สีแดงๆ อาจจะมาจากแกงกะหรี่ที่เสิร์ฟที่โต๊ะบุฟเฟต์ แต่เธอจะแยแสไปทำไม คาดตามตัวเอง ตอนนี้นั้นมันเป็นชุดของเบลลินดาแล้วไม่ใช่หรือ

“แหม ฉันแทบหมดแรง! แล้วนั่นอะไรล่ะ” เธอเสริม เมียงมองดูแก้วของเคน “แหมเปญูหรือนี่ โอ้โฮ หรุจจริง!”

เสมียนหนุ่มผู้ระมัดระวังเรื่องมารยาทมากกว่าและคงเพราะใส่รองเท้าที่บีบรัดน้อยกว่าด้วยยังคงยืนอยู่ จนกระทั่งลอร์เรนซ์ยืนขึ้นและส่งมือให้

“เชิญนั่งกับเรสิครับ ผมชื่อลอร์เรนซ์ กาละ”

“เอตเวิร์ด จายส์ครับ เรียกผมว่าเอ็ดดีเถอะ ผมทำงานกับติลลิเกีแอนด์ กิบบินส์ครับ”

ลอร์เรนซ์ยิ้มน้อยๆ สำนักงานกฎหมายใช้ใหม่ ไซลิ เขาเคยได้ยินชื่อเสียง อ้อ เคนคิด เขาชื่อลอร์เรนซ์

ทั้งคู่ยังไม่ได้นัดแนะตนเองกันเลย แต่กระนั้นเธอก็รู้แล้วเรื่องคุณย่าของเธอ

เรื่องคุณพ่อ และการเขียนหนังสือเล่มใหม่ที่น่ายากลำบากเพียงไร แอ้มเขาสัญญาแล้วว่า จะพาเธอไปดื่มชาที่โรงแรมโอเรียนเต็ล ช่วงแปลกพิกล

ระหว่างนั้น เบลินดาส่งยิ้มเชิงรู้ดีมาให้ ส่วนเคตก็ละล้าละลักอธิบายว่า ลอร์เรนซ์ช่วยพาเธอหลบหนีเสียงดังและความร้อนอบอ้าวในห้องเต็นท์

แม้แต่เคตเองก็รู้สึกว่ที่เธอพูดไปนั้นฟังดูโง่ ๆ หัวเราะมากเกินไป พูดเสียงสูงเกินไป เร็วเกินไป รวากับว่าจะกลบเกลื่อนความรู้สึกผิดหรือละอาย ละอายเรื่องอะไรกันเล่า เพราะคิดว่าตนเองเหนือกว่าเพื่อนพยาบาล เพราะรังเกียจผู้คนที่ยึดเสียดกันในเวลาที่เต็นท์ที่ชั้นบนกระนั้นหรือ หรือเพราะเธอยึดเยียดให้ชายหนุ่มที่เห็นได้ชัด ๆ ว่าเป็นชนชั้นสูงต้องต้อนรับแขกที่ไม่ได้รับเชิญคู่นี้

แต่ลอร์เรนซ์ช่วยกู้สถานการณ์อีกครั้ง เขาเอื้อเพื่อสั่งแซมเปญ “เพื่อจะได้กลบรสชาติของพันธ์ส์โมสร ชอบทำรสออกหวานเกินไปเสมอ”

“ผมเป็นคอบีเยร์ครับ” เอ็ดดีพูด “แล้วก็ไม่มีปฏิเสธอีกแล้ว แล้วคุณล่ะเบล”

ถ้าได้แซมเปญที่ฟองฟู ๆ ก็เยี่ยมลิ ชอบคุณมาก เป็นคำตอบของเบลินดา แล้วเธอดั้งต้นสอปากคำลอร์เรนซ์ เขามาจากลอนดอนใช่ไหม ใช่สิ เธอรู้จักลอนดอน เธอเคยอยู่ที่คิลเบิร์น เขาทำงานอะไร เขาเคยอยู่ที่ไหน เขาอยู่ที่สยามนี้มานานเท่าไรแล้ว ทุก ๆ คำถามนั้นคั่นด้วยเสียงหัวเราะคิกคักแหลม ๆ

ลอร์เรนซ์หัวเราะ

“เคต” เขาส่งยิ้มให้เธอ บอกให้รู้ว่าเขาเองก็รับรู้ชื่อของเธอแล้ว “ต้องถูกเคียวเชิญให้ถามผมเรื่องพวกนั้นสักครั้งก่อนแล้วละครับ เรากำลังถกเรื่องการเมืองกันอยู่ใช่ไหมครับ เคต แต่ผมรู้ว่าคุณสองคนแบ่งห้องกันอยู่ที่หน้าร้านจิ้นเล็ก ๆ แปลก ๆ”

อย่างที่เคตคาดไว้ เบลินดาตั้งต้นบ่นซึ่งซึ่งเรื่องบ้านเล็กกระจิดที่ไม่สะดวกสบาย และดูเหมือนจะไม่สังเกตว่าลอร์เรนซ์ไม่ได้ตอบคำถามของเธอเลยสักข้อ หญิงสาวไม่เข้าใจตัวเอง แต่ทำให้เธอพอใจ พอใจมากจริง ๆ

บทที่ 3

เขาไม่เคยจดบันทึกมาก่อนเลย เคยนึกดูหมิ่นว่าเป็นกิจกรรมที่ควรทิ้งให้เด็กนักเรียนสาว ๆ หรือสาวที่สนิทกับผู้เบื่อน่าจะเป็นผู้ทำจะดีกว่า แต่เมื่อไม่เคล็ดผู้เป็นญาติมาบสนมุดบันทึกที่คุณย่าบรรยายถึงชีวิตและเหตุการณ์ต่าง ๆ ระหว่างเธอพำนักอยู่ในสยามให้ เขาเองก็ตั้งต้นเรียงร้อยเรื่องราวในแต่ละวันที่บางกอก บนหน้ากระดาษ

ต้องยอมรับว่าแน่นอน บ่อยครั้งที่เดียวที่บ้านที่ไว้จำกัดจำเขี่ยดังนี้

“วันแล้ว จ้องมองเครื่องพิมพ์ดีดตลอดเช้า” หรือ “เสียเวลาไปเปล่า ๆ สองชั่วโมงจมอยู่ที่โต๊ะทำงาน เมื่อแซมเข้ามาลากตัวไปงานเลี้ยงก็รับคำอย่างโล่งใจ แต่ถ้าขึ้นทำแบบนี้ต่อไปเรื่อย ๆ คงถึงเวลาสักวันที่ไม่อาจแนะนำตัวเองได้ว่าเป็นนักเขียน คงจะรู้ลึกว่าตลกพิกล”

กระนั้นที่บ้านที่หลายตอนที่เขาค่อนข้างพึงพอใจ เช่น เรื่องงานศพที่เขาไปกับคุณหญิงทิพ เพราะคุณพิชิตบุตรชายของท่านไปทำธุรกิจที่สิงคโปร์ ส่วนคุณหญิงบุษบาถูกสะใภ้ไม่ค่อยสบาย และดั่งที่เธอพูดลากเสียงอย่างเนือย ๆ เพลี้ย ๆ ตามแบบของเธอว่า “ก็ไม่ได้ชอบพยายແກ່หน้งเหนียวที่ต้องร่ำลาอาลัยกันสักเท่าไรหรอก”

คุณหญิงผู้เฒ่าพอใจที่เขาติดสอยห้อยตามไปด้วย เทียวเอาเขาอดไปทั่ว

เช่นเดียวกับที่อวดสร้อยไข่มุกและเข็มกลัดเพชร มือเหยียวนที่คล้ายอุ้งเล็บ แพรพรรณด้วยทับทิมจับต้องตัวเขา กระตุกปอยผม “สีที่ห้องทอง หยิกเขียว เหมือนตุ๊กตา!” และเมื่อคุณหญิงทิพอภิบาลว่าเขาคือหลานชายของคุณครูจูลี ผู้โด่งดังที่เคยสอนหนังสือในพระบรมมหาราชวังเมื่อครั้งท่านยังเป็นเด็กหญิง สุภาพสตรีผู้ชราอีกท่านหนึ่งที่ห่อหุ้มตัวด้วยผ้าไหมสีน้ำตาลอมส้มก็เดินเตาะเตาะ มาหา ทำเป็ลื้อยเปลา่นั้นไม่มั่นคง คิ้วเข้มเขาจับไว้แน่นเพื่อช่วยทรงตัว และ พุดเสียงสั้นคร่ำว่าจำคุณครูจูลีได้เหมือนกัน เธอแหงนหน้ามองเขาด้วยดวงตาสีน้ำข้าว

“หัวเราะเรื่อยเลย มีลูกชายเล็ก ๆ ด้วยใช่ไหม พ่อของเธอหรือ ใช่แล้ว ผมเหมือนกันเปี๊ยะ”

แล้วยังมีอีกตอนที่เขาบรรยายงานฉลองวันขึ้นปีใหม่ของไทยที่เรียกว่า สงกรานต์ ในงานนั้นผู้อายุน้อยกว่าจะบรรจงรดน้ำผู้อาวุโสที่หน้าผาก มือ และเท้า ขอพรจากท่าน หลังจากนั้นเขาก็ออกไปงานเลี้ยงกับแซมและเพื่อนฝูง ที่เอะอะตึงตัง เมื่อตีมีเงินแอนด์โทนิคมากจนเกินไปต่างก็เหน็บ ๆ จากถังใบใหญ่ ๆ สาดใส่กัน ลงท้ายเนื้อตัวเปียกโชก หัวเราะดังสนั่น แล้วกระโจนลงไปในแม่น้ำ

เขาลอกบันทึกตอนนั้นลงไป ในจดหมายถึงพ่อผู้ซึ่งตอบกลับมา แสดงอารมณ์มากกว่าที่ลอร์เรนซ์เคยเห็นมาทีเดียว บอกว่าพ่อจำงานวันสงกรานต์ได้ดี และชั่วขณะหนึ่งลอร์เรนซ์เหมือนพาพ่อกลับคืนสู่บางกอกยามเยาว์วัย

แกเป็นนักเขียนที่มีพรสวรรค์นะ ลูกชายสุดที่รัก เมื่ออ่านจดหมายของแก พ่อก็กลับไปอยู่ที่นั่น สัมผัสความร้อนและเกือบจะได้กลิ่นดอกไม้และเครื่องเทศละเล้ากันที่พ่อเคยคิดว่า ลืมไปเสียแล้ว ที่ดียิ่งขึ้นไปอีก แกช่วยพาพ่อพ้นไปจากความรู้สึกหวาดหวั่นในเวลานี้ที่เฝ้าดูเยอรมนีเตรียมพร้อมทำสงครามอีกหน แล้วระลึกถึงความน่าสะพรึงกลัวของสงครามครั้งก่อน

ส่วนแม่ก็อย่างเคย แสดงความกังวลเรื่องสุขภาพของเธอ และกำชับให้เขากินห่าง ๆ จากอาหารเผ็ดและไม่ว่ายน้ำเย็น ๆ เมื่อร่างกายยังร้อนมาก

เขาหยิบปากกาหมึกซึมแล้วลูบหน้ากระดาษสมุดบันทึกให้เรียบ ไม้รู้ว่าเพราะตัดจริตเสแสร้งหรือเพราะความอาทร เขาเขียนด้วยหมึกลงบนกระดาษสมุดโน้ตสีออกเหลือง ๆ พยายามจะเลียนแบบสมุดบันทึกของคุณย่าให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

วันอาทิตย์ที่ 21 พฤษภาคม ค.ศ. 1939

ตื่นขึ้นเมื่อรุ่งอรุณ ไฟแรงด้วยความตั้งใจดี ปรารถนาจะเขียนและค้นหาตัวเองให้เจอ เหมือนเคยนั้นแหละ ประจันหน้ากับเครื่องพิมพ์ดีดโดยไม่มีอะไรจะเขียน จึงหยิบสมุดบันทึกขึ้นมาแทน

เอาละ งานเลี้ยงเมื่อคืน ถ้าจะเรียกงานนั้นว่างานเลี้ยงได้ล่ะ...

เป็นงานที่น่าสมเพชมากอย่างที่คาดไว้ ช่างเหมือนที่ซอเมอร์เซต มอมบรรยายอย่างน่าหวั่นใจนัก เต็มไปด้วยพวกตาแก่หน้าแดงก่ำที่จะยกจมูกขึ้นจากแก้วเบียร์ก็ต่อเมื่อต้องพูดงมกับคนอื่น ๆ เสมียนสำนักงานนายความที่เอาจริงเอาจังในชุดสูทผ้าฝ้ายเนื้อหนาสีขาว เห็นได้ชัดว่าเป็นชุดดีที่สุดในชุดของเขา เขย่ามือฉันอย่างหนักหน่วงเกินไป และพยายามดมบอลอนด์ เพราะย้อมสีที่ส่งเสียงแหลม ๆ ดึ่มแซมแปญอีก ๆ ราวกับว่าเป็นเหล่าแอปเปิล

ทั้งหมดที่ขาดหายไปคือพวกเจ้าของไร่ที่มอมบรรยายว่า “พวกสวมหมวกขอบสองชั้น” ฉันสงสัยมาตลอดว่าพวกนี้จะดูเหมือนอะไรกัน หรือกลุ่มนักแสดงตลกยกชั้นสองที่มาเยือน

และเพิ่งแสดงละครเชกสเปียร์อย่างไร้ฝีมือ จึงถูกสมาชิกสโมสร ผู้มีเกียรติทำท่ามองข้ามหัวไป

และแน่ละ ยังมีพยาบาลสาวชาวอเมริกันผมสีทองแดง ตัวเล็ก ๆ อีกคน เธอดูเหมือนลูกแมวหลงทางตื่นกลัวเมื่อฉัน พูดด้วยทีแรก แต่กลับกลายเป็นว่า... น่าสนใจระมัง

ปากไวเซียวละ แถมคารมทิ่มแทงเป็นช่วง ๆ ถ้านึกถึง ถ้อยคำของเธอที่ว่า “พวกคุณ” หรือ “ไม่มีใครที่นี้แยแสพวกตาสี ตาสา” แต่บางช่วงเธอดูประจบประแจงและระมัดระวังตัวราวกับว่าเคย ถูกทำร้ายให้ชอกช้ำแสนสาหัสมาก่อน ตาสวยที่เดียวแม้ว่าชุด ที่ใส่จะน่าเกลียดพิลึก ดูเหมือนเธอจะอยู่กับคนละชั้นกับ เพื่อนสาวผู้ไร้มารยาทซึ่งดูภูมิใจชุดผ้าไหมสีเขี้ยวเสบตาที่ใส่มาก เพราะเธอเฝ้าลูบคลำผ้าตรงหัวเข่า ทำทางอิมเอมใจ

พยาบาลชื่อเคต ฉันไม่รู้ว่่านามสกุลอะไร แต่เดาว่าคงหา เธอได้ไม่ยาก ฉันต้องรักษาสัญญาที่ว่า จะพาเธอไปดื่มน้ำชา ซึ่งเธอสารภาพว่าไม่กล้าแม่จะเข้าไปในโรงแรมโอเรียนเต็ลเพราะ กลัวว่าจะถูกไล่ตะเพิดออกมา ทำเอาใจฉันแทบรวบรว้า แต่ควร จะต้องสงสารหรือ

จะมีสาวชนชั้นกรรมกรในลอนดอนสักกี่คนที่กล้าเข้าไปใน โรงแรมริทซ์ แล้วถ้ากล้าพอพวกเขาจะถูกขอให้กลับออกไปหรือไม่ แต่ไม่รู้สิ ฉันเคยคิดว่าคนอเมริกันจะไม่สะทกสะท้านกับเรื่อง เจ้าศเจ้าอย่างแบบนี้

และตอนนี้แม่จะยั่วยวนชวนให้เขียนเรื่องมิสเคตต่อไปอีก แต่ฉันต้องกลับไปเขียนเรื่องของแบลกและบริติ แต่ดสยามคู่นี้ จะหาข้อมูลเพิ่มเติมเรื่องของสองคนนี้ได้ยังไง เป็นไปได้ไหม ที่จะขอพบทั้งคู่ด้วย

ทั้งสองคนก็อยู่ที่นี้ ใกล้เหลื่อเกิน กระนั้นฉันรู้ว่าถ้าขอ
สัมภาษณ์พวกเขา ฉันคงถูกบอกปิด บางทีอาจต้องขอผ่านพิชิต
ทว่าพิชิตแสดงตนเด่นชัดว่าไม่นับถือคณะราษฎร และเขา
อนุรักษ์นิยมยิ่งกว่าคุณปู่ของฉันผู้จากไปแล้วเสียอีก หัวเก่า
ขนาดหนักจริง ๆ หรือบางทีอาจมีคนอื่นที่เคยอยู่ในกลุ่มที่ปารีส
ที่ฉันอาจจะพูดคุยด้วยได้

คนน่าสนใจที่จะได้ฟังเรื่องเมื่อกลับคืนสู่สยาม หลังจากใช้
ชีวิตท่ามกลางบรรยากาศการเมืองอันเฝ้าหวัดในกรุงปารีสซึ่งทุกสิ่ง
ทุกอย่างดูเหมือนจะเป็นไปได้ทั้งนั้น แล้วกลับมาเผชิญกับระบอบ
สมบูรณาญาสิทธิราชย์ที่มีกลไกอันแข็งแกร่ง

แต่แน่นอนว่านอกเหนือจากนวนิยายที่ฉันกำลังพยายาม
เขียนอยู่นี้ ฉันต้องระลึกละลึกเสมอว่าวัตถุประสงค์หลักคือจะต้อง
เขียนบทความที่เปิดทางให้ฉันเข้าสู่โลกของนักหนังสือพิมพ์ ดังนั้น
เรื่องราวทั้งหมดที่ฉันพยายามทำนายขึ้นมาจะต้องเป็นเรื่อง
ข้อเท็จจริง

แต่ข้อเท็จจริงนั้นคืออะไรกันแน่

หลังจากวันเวลาที่เฝ้าวางแผนการต่าง ๆ ในฝรั่งเศส
พวกเขา ก็เดินทางกลับคืนสู่สยาม แน่แน่นอนว่าปริญญบัตรจาก
ต่างแดนและความรู้ เรื่องโลกกว้างส่งผลให้พวกเขาได้รับ
ตำแหน่งที่ค่อนข้างสำคัญ เพิ่มพูนทรัพย์สินและ เกียรติยศ
ต่อตนเองและครอบครัว อีกทั้งยังส่งผลให้ได้รับบรรดาศักดิ์
นายปรีดิบัตรนี้ เรียกขานกันว่าหลวงประดิษฐมนูธรรม รัชราชการ
ในกระทรวงยุติธรรมและมีภาระงานสอนที่จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย ซึ่งในขณะนั้นจวบจนกระทั่งปัจจุบันนี้ เป็น

มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงที่สุดในสยาม เปิดโอกาสให้เขาได้พบปะนักเรียนที่มีแววและสามารถปั้นแต่งจิตใจของพวกเขาได้

ส่วนนายแปลกผู้ได้รับเลื่อนยศเป็นนายร้อยเอกแห่งกองทัพบกตัดสินใจเรียกตนเองว่า พิบูลสงคราม ด้วยคุณสมบัติที่แต่งเครื่องแบบสวยงามได้อย่างสง่างามและมีมารยาทโก้หรูแบบฝรั่ง เศรษฐมั่งคั่งที่สังเกตเห็นเพื่อนนักเรียนที่วิทยาลัยฟงแตนโบลปฏิบัติ บัดนี้เขาได้รับแต่งตั้งเป็นนายทหารองครักษ์ของเจ้านายชั้นสูงพระองค์หนึ่งที่ทรงเป็นสมาชิกอภิรัฐมนตรีสภา ส่วนหลวงทัศนัยนิยมศึกกลับมาประจำการที่กองทหารม้าและตั้งต้นเผยแพร่ความคิดอย่างระแวดระวังและนุ่มนวลว่า บางทีสยามน่าจะมีการปกครองที่แตกต่างออกไปกระมัง

นายทหารอีกผู้หนึ่ง เป็นผู้ที่เข้าร่วมในกลุ่มที่หลังใคร แต่เป็นสมาชิกใหม่ที่มีค่ายิ่ง หลวงสินธุสงครามชัย นายทหารเรือผู้นี้มีพี่ชายเป็นนายพลเรือ ใครจะรู้ว่าเขากระซิบกระซาบอะไรบ้างที่หูของพี่ชาย

ไม่ ไม่ ไม่! ลอว์เรนซ์ตรงอย่างสิ้นหวัง อยากจะไขกั๊กกับโต๊ะเขียนหนังสือ หรือคงดีกว่านั้นถ้าจะไขกั๊กกับกำแพง

นี่เป็นความเรียงที่น่าขันที่สุดและน่าเบื่อด้วย ชวนอ่านพอ ๆ กับเรียงความข้อสอบของนักเรียนชั้นมัธยมปลายที่เก่งปานกลาง เขาก็มีหน้าจ้องเขม็งที่หน้ากระดาษ มือกุมคิระชะ

เขาไม่ได้เขียนในสมุดบันทึกหรือว่า “อะไรคือข้อเท็จจริง”

เอาละ ข้อเท็จจริงที่เขาต้องเผชิญหน้าก็คือเขาเป็นนักเขียนนวนิยาย ไม่ใช่ นักหนังสือพิมพ์ เขาไม่อาจเขียนเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่แห้งแล้งตรงไปตรงมา และทำให้อ่านได้หรือก เขาจำเป็นต้องเข้าใจบุคคลที่อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์

เหล่านี้

ยกตัวอย่างว่า ถ้าเขาจะเขียนถึงปรีดีเย็นอยู่บนดาดฟ้าเรือที่พาเขากลับคืนสู่มาตุภูมิเมื่อปลาย ค.ศ. 1928 ทอดตามองสายน้ำสีแดงเขียวกรากจากสันดอนแห่งสยาม แปดปนและตีบน้ำสีน้ำเงินเข้มในอ่าวให้ป่วนเป็นฟองในใจหวนคิดถึงคำคืนต่าง ๆ ที่ได้พูดคุยกับนักศึกษาจากอินโดจีนผู้ที่ต้องการยุติการปกครองของฝรั่งเศสบนผืนแผ่นดินของตน ใจนั้นก็เยี่ยมล้นด้วยความหวังและอุดมการณ์ที่เขาเปิดเผยสู่สหายชาวสยามอย่างอดทน ค่อยเป็นค่อยไป และมีเหตุผล ไข่แล้ว เขา ลอร์เรนซ์ รู้สึกว่านี่แหละถึงจะถูกต้อง เป็นงานเขียนที่ดี และแบบนี้เขาเองก็เกี่ยวข้องเข้าถึงปรีดีได้

ดังนั้นเมื่อเขานึกภาพไปหน้าคล้าย ๆ ที่บัดนี้ช่างคุ้นตายิ่งนักเพราะได้เห็นภาพนับไม่ถ้วนในหนังสือพิมพ์ของสยาม มีอะไรบนใบหน้านั้นล่ะ ไข่แล้ว ไข่ นี่แหละเขาพิมพ์ร้องเพลงคลอในขณะที่มือเริ่มต้นเรียงร้อยถ้อยคำบนแป้นพิมพ์ดีด

รีวรอยแห่งความหวาดหวั่น หวั่นใจว่า เขาอาจจะถูกแยยวนจนยอมปล่อยตัวให้ดำเนินชีวิตแบบอภิสิทธิ์ชน ซึ่งเขาสมควรได้รับ เมื่อสำเร็จปริญญาเอกด้านกฎหมายหลังจากการคร่ำเคร่งศึกษา เวลานั้นไม่ถ้วนที่นั่งอ่านตำราได้แสงโคมในห้องเขียนขึ้น ความรู้ทั้งหมดที่สั่งสม

ถ้าไม่ใช่เขา แต่เพื่อนคนอื่น ๆ ของเขาเล่า นายแปลก ผู้ที่มีเสน่ห์ เย่อหยิ่ง และเห็นว่าตนเองดีเหนือคนอื่น ๆ นายประยูรผู้ทะเยอทะยานและคบคนหวังผล หรือหลวงทัศนัยฯ ที่เป็นคนง่าย ๆ สบาย ๆ

พวกเขาไม่ได้คิดหรือว่าจะง่ายกว่าถ้าจะคอยไปก่อน พวกเขาไม่ได้คิดหรือว่ายังไม่ถึงเวลา และระหว่างนั้นทำไมไม่สะสมความมั่งคั่งเสียก่อนเล่า สุขสมกับรางวัลต่าง ๆ ที่ทุกคนก็เห็นว่าพวกตนสมควรได้รับ และดังที่พวกเขาเคยพูด

กันไว้ ทุก ๆ คนแม้แต่นายปรีดีเอง เขาก็เคยพูดว่าประชาชนชาวสยามส่วนใหญ่คือชาวนาที่ไร้การศึกษา ยังไม่พร้อมสำหรับการปกครองแบบประชาธิปไตย ยังไม่พร้อมสำหรับหลักการสูงส่งของคณะที่พวกเขาทั้งหมดเห็นพ้องต้องกันให้เรียกว่า คณะราษฎร

คณะราษฎร ชื่ออันไพเราะ แต่เป็นไปได้ใหม่ว่านี้ไม่ใช่ชื่ออะไรอื่นนอกจากความฝันไร้สาระของคนเมายา เขาเกรงว่าจะ เป็นดัง เช่นความคิด เรื่องอินโดจีนที่ได้เอกราชที่ทำให้พวกเขาหลงใหลได้ปลื้มกันเมื่ออยู่ที่กรุงปารีส

และแล้วหลังจากยึดปรีดาที่ได้กลับบ้าน ได้พบหน้าคนที่คุ้นเคย ตมกลืนลี้มรลชาติที่เคยชิน ครีมีใจ เมื่อมีคนนำไปยังห้องทำงานที่กระทรวงยุติธรรม และทั้ง ๆ ที่ไม่อยากเลยแต่ก็รู้สึกถึงความปิติที่แล่นกระจัดในสายเลือดเมื่อ เสมียนผู้ใต้บังคับบัญชา เลขาณูการ เด็กในออฟฟิศ และพนักงานส่งเอกสาร มากหน้าหลายตา เกินกว่าจะนับได้ถ้วน พนมมือไหว้อย่าง เคารพนบนอบเมื่อเขา เดินผ่านไปตามระเบียบทางเดินในอาณาเขตแห่งใหม่ของเขา นี่เขาตกเป็นเหยื่อของการบ้อยอได้อย่างง่ายดายเช่นนี้หรือ

แต่เขารู้ว่าจะยึดมั่นอยู่กับความฝันได้อย่างไรและทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป กระซิบที่นี้ที่ พยักหน้าทีนั้นหน้อย หรือพูดอ้อม ๆ เรื่องว่า เขาทำกันอย่างไรในประเทศที่ก้าวหน้ามากกว่า เขาเรียนรู้อิสต์ด เลือกผู้คนที่แก่กันมาหา ทำอย่างเจียบ ๆ ใช้การเดินทางห้องโถงต่าง ๆ เป็นการบังหน้า หรือมาพบปะอย่างระมัดระวังไม่เปิดเผยเมื่อ เขิญมาดื่มน้ำชาที่บ้านของเขา ซึ่งตั้งอยู่ในย่านที่พวกเศรษฐีใหม่พำนักอาศัย

เพราะนี่แหละคือวิถีทางที่การปฏิวัติทั้งหลาย เริ่มต้นขึ้น
 เริ่มอย่างเบา ๆ พิมพ์แสดงความเห็นอกเห็นใจตรงนี้
 ยิ้มแบบเข้าใจ พยักหน้า พูดยาประจบประแจงนิดหน่อยตรงนั้น
 ทำให้รู้สึกปั่นป่วนมวนท้องแต่ก็ได้ผล ได้ผลอย่างน่าคลื่นเหียน
 ที่เดียว

ใช่แล้ว นี่แหละคือวิถีทางที่การปฏิวัติทั้งหลาย เริ่มต้น
 ขึ้น ไม่มีใครเลย ไม่มีสักคนที่สังเกตเห็น ซ้ำ ๆ คำว่าได้ถึง
 จนกว่าคลื่นลูกใหญ่จะถาโถมพัดพาเอาวิถีทางของโลกเก่า
 ที่อ่อนเปลี้ยและไร้ความเป็นธรรมให้พ้นไป

“ให้ตายเถอะ...ซ้ำ ๆ คำว่าได้ถึง” ลอว์เรนซ์อุทานอย่างขัดใจ อ่านทวน
 ข้อความที่เพิ่งเขียนไป

“ฉันประสาทไปเสียแล้ว ถึงเวลาต้องหยุดละ แล้วเมื่อหยุดพักก็ถึงเวลา
 ไปตามลำหอนางพญาบาลอเมริกกันตัวเล็ก ๆ หน้าหวาน ๆ ได้แล้ว”

ประสบการณ์ที่ผ่านมามีได้เตรียมตัวให้พร้อมเผชิญหน้ากับสภาพที่
 เห็นในสวนของโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์เลย เขากวาดตาไปรอบ ๆ ประหลาดใจ
 จนเกือบเรียกได้ว่าตื่นตระหนกเมื่อเห็นสื่อเรียงรายกันเป็นดับบนสนามหญ้า
 โลงเตียนขรุขระ เสียงผู้ป่วยครวญคราง เด็ก ๆ ดวงตาเบิกกว้างสงสัย หญิงแก่
 คนหนึ่งกระตุกขาทางแกงเขา เห็นได้ชัดว่าหลอนเชื่อว่าผู้ชายชาวตะวันตกในชุด
 สูทสีขาวต้องเป็นนายแพทย์หรือมีหนทางช่วยเหลือหลอนได้ แต่เมื่อเขานั่งลง
 ซ้ำ ๆ หลอนกลับส่ายหน้าเมื่อได้ยินเขาถามเป็นภาษาไทยว่าจะทำอะไรให้ได้บ้าง
 แล้วหงายหลังลงไปนอนอย่างสิ้นหวัง

เขาเดินลัดเลาะอย่างระมัดระวังไม่ให้เหยียบไปบนข้าวของของใคร แล้ว
 ผ่านประตูใหญ่เข้าไป ดังที่เขาคาดคิด ไม่ใช่เรื่องยากเลย ใช้วิธีส่งยิ้มหลายๆ ครั้ง
 ทำท่าทางขอโทษขอโพยอย่างสุภาพ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลคนหนึ่งที่อยู่หน้าอ่อน
 กิวงห่อผ้าลินินสกกปรกลง ยกมือขึ้นป้ายเหงื่อจากหน้าแล้วตอบว่า แน่แน่นอน

เขารู้จักพยาบาลผมสีแดง แต่เขาไม่รู้ว่าเธอพักอยู่ที่ไหน เท่าที่รู้คือบางที่เธอเดินมาทำงาน บางทีก็นั่งรถสามล้อ แต่เขาขี่มือไปทางโบสถ์เพราะนี่เป็นวันอาทิตย์ค่อนข้างแน่ใจว่าจะพบเธอที่พิธีกรรม “แมส” เขาออกเสียงอย่างตั้งใจที่ในวัดของพวกเขาฝรั่ง

ลอร์เรนซ์ลังเลทำไมเขาจะไม่เข้าไปละ เขาก็เป็นคาทอลิกและไม่เคยเข้าไปโบสถ์นั่นมาก่อนเลย อันที่จริงเขาต้องยอมรับว่าไม่ได้ร่วมพิธีมิสซามาหลายเดือนแล้ว นึกถึงข้อนี้ทุกครั้งที่เขาแอบหลบหน้าหลังมธราชเมื่อเห็นท่านเดินในซอยแคบ ๆ ตรงไปยังอาสนวิหารอัสสัมชัญที่ข้างตั้งอยู่ในท่าเลที่ไม่สะดวกเลย มันห่างจากบาร์ของโรงแรมโอเรียนเต็ลไม่กี่ก้าว

ประตูโบสถ์เปิดกว้าง กลิ่นธูปโขยออกมา ได้ยินเสียงเพลงสวดภาษาละตินที่คุ้นเคย เสียงแหลมสูงของผู้หญิงดังมากกว่าเสียงผู้ชาย และเมื่อเข้าไปในห้องสลัว ๆ ด้วยแสงเทียน ความทรงจำก็ครอบงำ เขาตรงไปที่อ่างน้ำเสกโดยอัตโนมัติ เพื่อจุ่มมือในน้ำศักดิ์สิทธิ์และทำเครื่องหมายกางเขน

พิธีมหาสนิทจวนเสร็จแล้ว เขาตัดสินใจยืนอยู่ทางด้านหลังเพื่อให้คนเห็นน้อยที่สุดแล้วจับตามอง เห็นคนจีนหลายคนมากกว่าที่คาดคึกเขาอยู่ที่รางน้ำแท่นบูชา แม้ซีทั้งหมดนั่งอยู่ที่แถวหน้า ฝรั่งคนอื่น ๆ ซึ่งน่าจะเป็นชาวฝรั่งเศสนั่งอยู่ด้านหลังพวกแม่ซี สมทบด้วยเหล่าคนเอเชียทางตอนหลัง แล้วเขาก็เห็นเธอ เห็นหลังของเธอ ใส่หมวกสาน นั่งอยู่ที่เก้าอี้แถวเดียวกับชายหญิงคู่หนึ่งที่ดูคุ้น ๆ อ้อ คุณหมอมอแอร์เมกับภริยานั่นเอง

ในที่สุดบาทหลวงที่เขาจำได้เลา ๆ ว่าชื่อคุณพ่อแปร์รูดงก็กล่าว “Ita missa est” เป็นสัญญาณสิ้นสุดพิธี ผู้เลื่อมใสศรัทธาค่อย ๆ เรียงแถวกันออกมาตามลำดับ คนจีนคุยเสียงดังสนั่นตามธรรมเนียม ส่วนคนฝรั่งเศสหยุดที่หน้าโบสถ์เพื่อทักทายอวยพรกันวันอาทิตย์ ตามมาด้วยเหล่าแม่ซีที่เดินก้มหน้าตาหุบต่ำ มือสองข้างประสานกันอยู่ในแขนเสื้อกว้าง

เขาดูเดินผ่านเขาไป ไม่แม้แต่จะพยักหน้าให้สักนิด แต่เขาได้ยินเสียง

เธอกระซิบกระซาบแผ่วเบา “ข้างนอก” ก่อนเธอจะหยุดและพูดกับหญิงสาวร่างสูงผู้หนึ่ง คงจะเป็นพยาบาลอีกคน หล่อนสวมหมวกประดับด้วยกุหลาบสีแดง ๆ เต็มทั้งใบ ส่วนเขาถูกคุณหมอแอร์เมจจับตัวไว้ จับมือเขย่า และมาตามก็อุทานว่าดีใจมากที่ได้เห็นเขาที่นี่ เขามาร่วมพิธีมิสซาที่เซนต์หลุยส์บ่อย ๆ หรือไม่ใช้ครับ เขายิ้ม นี่เป็นครั้งแรก เขาตั้งใจจะมานานแล้ว พิธีดังมากใช้ครับ บทเทศน์ก็น่าประทับใจมาก ใช้ครับ เขาเข้าใจภาษาฝรั่งเศส ระหว่างนั้นก็รู้ตัวว่ามีสายตาค้างจ้องมองมาจากทุกหนแห่งแม้แต่จากกลุ่มแม่ชีที่ห้อมล้อมบาทหลวงเพื่อขอพรเป็นครั้งสุดท้าย

เขายกหมวกขึ้น “สวัสดิ์ครับ ใช้แล้ว แล้วเจอกันนะครับ มาตาม คุณหมอ!” แล้วเดินจากมาอย่างไม่เร่งรีบเท่าที่จะทำได้ มุ่งตรงไปทางประตูรั้ว ยืนหลบให้พ้นหูพ้นตาใคร ๆ บนทางเท้าด้านหลังต้นไทรหมื่นบาทที่มีผืนแพรหลากสีโอบรอบไว้เพื่ออนุชาวิญญานที่สิงสถิตอยู่ตามโคนตามราก

เขาใช้หมวกใบกัปกักระหว่างคอยอยู่ใต้ร่มเงา จนเห็นเธอปรากฏกายขึ้นก็เร่งรีบเดินตรงมา

“เฮ้อ ไม่คาดคิดเลยล่ะ!” เธอตัวดเสีียง ถอดหมวกออกและสะบัดผมให้สยาย “คุณมาหาฉันหรือว่ามาร่วมพิธีมิสซาล่ะ”

มาหาเธอสิ เขาแวะไปที่โรงพยาบาลก่อนเพื่อถามหาที่อยู่ของเธอ แล้วนี่เขาเสริมอย่างล้อเลียน มาร่วมพิธีมิสซานี้ถือว่าได้ของแถมเพิ่มเติมนะ อ้อแล้วเบลลินดาอยู่เสียที่ไหนล่ะ

บนเตียงนะสิ ต้องนอนแก้โรคปวดหัวอย่างรุนแรง ก็สมควรอยู่หรือหากทำไมเขาจึงอยากได้ที่อยู่ของเธอล่ะ

เขาจับแขนเธอแล้วพาเดินไปตามถนนสาทร มุ่งหน้าไปทางแม่น้ำ

“คุณจำไม่ได้หรือไม่ว่าเรามีนัดกันดื่มน้ำชาที่โรงแรมโอเรียนเต็ล แต่นี่เพิ่งเลยเที่ยงเท่านั้นเอง แล้วถ้าคุณมารับศีลมหาสนิท ก็แปลว่าไม่ได้รับประทานอาหารเข้ามาก่อน ป่านนี้ต้องหิวแย่แล้ว ทำไมเราไม่กินมือเที่ยงกันแทนล่ะ”

เธอหยุดเดินกลางคัน พุดไม่ออก อาหารกลางวันที่โรงแรมโอเรียนเต็ล
นะหรือ นี่มากเกินไปแล้ว

ที่แรกเขาโผล่เข้ามากลางพิธีมิสซา แล้วเกือบจะทำให้เธอเสียชื่อต่อหน้า
คุณแม่เมลานีกับแม่ชีคนอื่นๆ เธอสังเกตเห็นซิสเตอร์แบร์รีรินจอมปากร้าย
ห่อปากกวาดตามองหน้าหนุ่มๆ ที่ไม่เคยเห็นมาก่อน แล้วนี่ยังไม่พุดถึงเบลลินดา
ที่ต้องกระเซ้าเย้าแหย่เธออย่างร้ายกาจเมื่อเธอกลับถึงบ้านด้วย โชคดีนะที่
เจ้าหล่อนแมคคังกินไป เซ้านี้จึงไม่ได้มาร่วมพิธีมิสซา ไม่เช่นนั้นคงได้เห็นขามา
ตามตือเธอแบบนี้ จะให้ไปกินมื้อเที่ยงด้วยกัน เขาคิดว่าเขาเป็นใครกัน ที่สำคัญ
เขาคิดว่าเธอเป็นใคร

ไม่ได้หรอก เป็นไปไม่ได้เลย ในที่สุดเธอก็กล่าวออกมา เธอแต่งตัว
ไม่เหมาะสม ผายมือไปที่ชุดกระโปรงผ้าฝ้ายพิมพ์ลายแบบเรียบๆ อีกอย่าง
เขาไม่ได้บอกมาก่อนเรื่องว่าจะไปดื่มน้ำชากันวันนี้ด้วย

“ไม่ครับ ผมไม่ได้บอก แต่ผมเพิ่งได้คิดว่าไม่มีเวลาไหนดีเท่าปัจจุบันนี้
อีกแล้ว ส่วนเรื่องชุดของคุณ ถ้ามันดีพอสำหรับพระเป็นเจ้าก็ย่อมดีพอสำหรับ
โอเรียนเต็ลแน่ๆ นั่งสามล้อ กันไปดีไหม”

สามล้ออันหรือ

เขามองเธออย่างใจเย็น สามล้อคือคำที่ฝรั่ง เธอเข้าใจใช่ไหมครับว่าฝรั่ง
หมายถึงใคร...เรียกรถถีบรับจ้าง

“นี่ไง ขึ้นคันนี้กันดีไหม เราเดินได้ แต่ไม่ใช่กลางแดดร้อนเปรี้ยงๆ
แบบนี้”

เขาไม่ได้เคร่งครัดเรื่องศีลธรรมจรรยาแบบเธอจึงช่วยพยุงเธอขึ้นไปนั่ง
ในรถสามล้อที่ใหม่สุด เป็นมันวับที่สุด และคนถีบดูหนุ่มสุด แข็งแรงที่สุดด้วย
แต่หลังจากเมื่อนั่งฟังเบาะแล้วก็ทำให้เธอประหลาดใจ เมื่อเขาขอมรับว่าปกติ
มักเลือกคนถีบสูงอายุผู้จำเป็นต้องได้ค่าจ้างมากที่สุด

เธอดึงชายกระโปรงให้คลุมเข่าอย่างเรียบร้อย “ฉันก็เหมือนกันค่ะ รู้ลึก

ผิดเสมอที่มีคนตีบรถให้ไปไหนมาไหน เพราะฉะนั้นฉันเลยพยายาม...ไม่รู้สิ... เปลี่ยนให้เป็นเรื่องกระทำความดีกระมัง”

“เหมือนผมไงล่ะ แต่คุณรู้ไหม แม้ว่าคุณจะเบาเหมือนขนนกแต่ผมไม่ใช่ แล้ววันนี้มีเราสองคนด้วยนะ เพราะฉะนั้นแคว้นนี้ให้เราได้ไปกินมือเที่ยงกัน โดยไม่ต้องฟังเสียงหายใจหอบ ๆ เสียงไอแฉก ๆ แล้วอะไรอื่น ๆ ที่พวกเขาแสดง บทบาทกันเสมอ ตกลงไหมครับ”

เมื่อนั่งรถไปตามถนนเจริญกรุง เขาชี้ชวนให้ดูสถานที่ต่าง ๆ ที่คิดว่าเธอจะสนใจ แน่หนอนว่าต้องเป็นห้างไวต์อะเวร์ ร้านขายผ้าไหมสองสามร้าน ร้านขายของชำ และที่ติดกันคือร้านขายยาอังกฤษ “แม้ผมจะแน่ใจว่าเวลาคุณต้องการยาแก้ปวดหัวก็คงหาได้ที่โรงพยาบาล แต่ร้านนี้ขายพวกเครื่องสำอางด้วย ราคาไม่แพงเท่าที่ห้างไวต์อะเวร์” เมื่อเลยไปอีกหน่อย เขาชี้ให้เธอดูสุภาพสตรีในชุดกิโมโน เดินทางร่มสีสดใส “ตอนนี้คุณมาถึงย่านคนญี่ปุ่นย่านใหม่แล้ว ดูเหมือนจะมีธุรกิจใหม่ ๆ ตั้งขึ้นทุกวัน แล้วผมสังเกตเห็นว่ามีร้านอาหารญี่ปุ่นอย่างน้อยยี่สิบร้านเปิดในช่วงหกเดือนที่ผ่านมา คุณว่าไง”

เธอตอบว่าเธอไม่ได้ไปไหนมาไหนในพระนครมากนัก ตอบไม่ได้หรอก “แต่ที่บ้าน” เธอเสริม “เรามีคนญี่ปุ่นอยู่บ้างเหมือนกันค่ะ ในเมืองบอสตัน มีกันไม่มากนัก ในรัฐแคลิฟอร์เนียสิคะมีคนจากญี่ปุ่นมากมายเลย แต่ก็ยังไม่เท่าจำนวนคนจีน”

“มีเรื่องแปลก ๆ เรื่องหนึ่งครับ” เขาคุ่นคิด “มีผู้ชายคนหนึ่งชื่อโมสร เขาชื่อสแปร์โรว์ เขาคิดแปลก ๆ เรื่องคนญี่ปุ่น บอกว่าพวกนี้มาอยู่กันที่นี่เป็นจำนวนมากเพราะกำลังเตรียมการบุกประเทศนี้ แล้วทุกครั้งที่เห็นคนญี่ปุ่นที่ยิ้มแย้มโค้งคำนับอย่างที่ทำกันเป็นประจำ คุณก็รู้...พวกนี้มักจะสุภาพ ทำตัวเป็นทางการเสมอ เขาก็จะท่องอะไร ๆ ที่ลูร์อิส คาร์รอลล์เขียนเกี่ยวกับจระเข้ อ้าขากรรไกรกว้าง ส่งยิ้มต้อนรับปลาเล็กปลาน้อย ผมได้ยินเขาท่องอะไรนี้ในงานเลี้ยงที่สถานทูตคนหนึ่ง ตอนนั้นมีคนแนะนำเขากับนายพลญี่ปุ่นคนหนึ่ง

ท่านพูดเสียหน้าเอาமாக ๆ เลย อ้อ เราถึงที่หมายแล้ว!”

เมื่อทั้งสองไปถึงทางเข้าโรงแรมโอเรียนเต็ลที่โอ้อ่าน่าเกรงขาม ยามเฝ้าประตูที่โปกผ้านูน่าที่ซึ่งช่วยพยุงเธอลงมาจากรถสามล้อ ถึงตอนนี้เธอตัดสินใจเรียกรถถีรับจ้างด้วยคำนี้แหละ เธอผงกศีรษะให้อย่างล่งเลเมื่อเขาโค้งตัวรับและกล่าวเสียงก้องกังวานว่า “ยินดีต้อนรับคุณผู้ชาย” ลอร์เรนซ์ยิ้มเป็น “อย่าสนใจว่าคุณผู้ชายเลยครับ ทุกคนโดนเรียกแบบนี้เหมือนกันหมด เห็นไหมครับ ยังไม่มีใครไล่คุณออกไปจากโรงแรมเลย ถึงตอนนี้ถือว่าอยู่ในโรงแรมแล้วปลอดภัยครับ”

พูดคุยกับเขาที่ช่างง่ายตายจริง ๆ คุยกันได้สบาย ๆ เหมือนเมื่อคืนวานดังที่เธอจำได้ หญิงสาวรู้สึกกังวลน้อย ๆ เมื่อคิดว่านี่คือผู้ชายที่ทำอะไรตามใจชอบและคาดหวังว่าทุกคนจะยอมทำตามแผนการของเขา แต่แล้วเธอก็ปิดความไม่สบายใจนี้ไปเสีย คิดว่าหนุ่ม ๆ รวย ๆ ส่วนมากก็คงจะเป็นเช่นนี้เอง เคยชินกับการได้ทุกอย่างที่ตนต้องการ

แล้วเธอต้องยอมรับว่าเขาสุภาพน่ารัก พาเธอไปที่บาร์ เดินเคียงกันออกไปที่ระเบียงดูแม่น้ำ และบอกบริกรให้นำเธอไปห้องน้ำเพื่อเธอจะได้ล้างมือล้างหน้าให้สดชื่น

เธอสามารถอยู่ในห้องน้ำได้สักครึ่งชั่วโมงเลย ชื่นชมลูปคล่ำก็อกน้ำทองเหลืองและอ่างล้างมือเคลือบที่เป็นมันวับ ดมกลิ่นสบู่หอมและชื่นชมเงาตนเองในกระจกกรอบทองสวยงาม แต่คนเฝ้าซึ่งเป็นเด็กสาวอายุราว ๆ สิบห้าปีส่งผ้าลินินให้ เธอจึงซับน้ำจากมือ จัดแต่งผม ยืดไหล่ตั้งตรง แล้วเหลือบมองตนเองอย่างตำหนิหนที่สุดท้าย ก่อนที่จะออกไปสมทบกับลอร์เรนซ์ในห้องอาหารพยายามไม่คิดว่าแขกคนอื่น ๆ ที่อยู่ในห้องอันโก้หรูนี้กำลังจ้องเขม็งที่ชุดเรียบ ๆ และรองเท้าราคาถูของเธอ

บนโต๊ะอาหารมีมีดส้อมช้อนเงินและแก้วน้ำต่าง ๆ จัดวางไว้ กล้วยไม้้อยู่ในแจกันแก้วเจียรระโนทรงสูงเรียว เธอหวังว่าคงจะไม่ทำอะไรงะงะและทำให้

ลอร์เรนซ์ขยาดหน้า ไม่ชนะอะไรล้มหรือใช้ส้อมผัดคัน

เขาลุกขึ้นยืนคอยจนบริกรดึงเก้าอี้ออกมาให้เธอนั่ง วางผ้าเช็ดมือผืนหนา บนตักเรียบร้อย ก่อนทรุดตัวนั่งลงอีกครั้ง

“คุณแม่เฟลิกซ์ดีคงจะพอใจคุณค่ะ” เธอวิจารณ์ขึ้น ๆ “ท่านพูดเสมอว่า กิริยาอ่อนสกุล”

คุณยายผมก็พูดทำนองนี้แหละ ไม่เหมือนคุณย่าจูลีเลย จูลีที่เขาจำได้นั้นแทบไม่แยแสขนบธรรมเนียมอะไร คุณยายของเขาต่างหากที่กล่าวเช่นนั้น

“คุณยายไม่ชอบคุณย่าจูลีเอามาก ๆ เลยครับ สวรรค์คงรู้ว่าท่านมีเหตุผล เป็นสาวฝรั่งเสส หย่าแล้ว แต่งงานถึงสามครั้ง แล้วท่านยังไม่รู้ธรรมเนียมอะไร ๆ อีกตั้งครึ่ง แต่ผมดีใจครับที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของคุณแม่เฟลิกซ์ดี ไม่ว่าท่านจะเป็นใครก็ตาม”

“เพื่อนของแม่ฉันค่ะ จริง ๆ แล้วเป็นเพื่อนเพียงคนเดียวของแม่ มาจากไอร์แลนด์แดนเก่าแก่ด้วยกัน ทั้งคู่รู้จักกันตั้งแต่สมัยเป็นเด็ก ๆ ท่านเป็นแม่ชีค่ะ แล้วก็เป็นนางผดุงครรภ์ด้วย แล้วเพราะท่านนี่เอง ฉันถึงได้ไปฝึกอบรมที่สถานพยาบาลไฮลิครอสส์ ท่านรับเอามอร่า เท็ดดี แล้วก็ฉันเข้าไปอยู่ด้วย ในคอนแวนต์เมื่อแม่ของเราคลอดลูกตาย มีบ้านสำหรับพวกเด็ก ๆ คล้าย ๆ โรงเรียนเด็กกำพร้าแต่รับเด็กอื่น ๆ ที่เหมือนกับพวกเราด้วย พวกที่พ่อแม่ไม่สามารถเลี้ยงดูได้ พี่ชายของฉัน ฟรานซิส เขาเป็นคนโตสุด ตอนนั้นได้ไปเรียนที่วิทยาลัยนักบวชแล้ว เขาบวชเป็นพระสองสามปีหลังจากนั้น โจจูนีเยร์อายุสิบหกปี ฉันเองสิบสี่ปี แล้วมอร่าอายุสิบปี ส่วนเจ้าหนูเท็ดดีเพิ่งหกขวบ แม่มีลูกอีกสองคนหลังจากเท็ดดี แต่ตายในห้องทั้งคู่นี้ ทั้งคุณหมอมและคุณแม่เฟลิกซ์ดีบอกว่าแม่ไม่ควรจะมีลูกอีกแล้ว แต่แม่เชื่อฟังที่ศาสนจักรสั่งสอน...”

เธอนิ่งไปอีตี่ใจหนึ่ง สายหน้า “ตอนนั้น ป้าตางาน บางทีก็ได้งานจ้างชั่วคราวบ้างเพราะว่าอยู่ในสหภาพกุลีท่าเรือ แต่หาเงินไม่ได้สักเท่าไรหรอกค่ะ เพราะฉะนั้นคุณคงนึกภาพออกว่าจะลำบากแค่ไหนเมื่อมีเด็กตั้งสี่คนอยู่ที่บ้าน

เขาให้โจจูนีย์อยู่กับเขา เพราะอายุตั้งสิบหกแล้ว โตเกินกว่าจะอยู่ในคอนเวนต์ได้ แล้วในที่สุดบาก็จัดการให้โจเข้าไปเป็นตำรวจสำเร็จ เป็นความฝันของคนอเมริกันเชื้อสายไอริชทุกคนเลยนะคะ มีลูกชายคนหนึ่งเป็นพระ อีกคนเป็นตำรวจ”

“พี่ชายคุณเป็นเจ้าของหน้าที่ตำรวจหรือครับ”

“ใช่ค่ะ เราเรียก ‘ตำรวจ’ เฉยๆ แต่ใช่เลย ได้เล่นเป็นตำรวจจับโจรจริง ๆ แล้วคราวนี้ ที่ที่ฉันโตมานะตำรวจส่วนมากในบอสตันเป็นคนเชื้อสายไอริชคะ แล้วพวกคนร้ายส่วนใหญ่ก็เป็นคนเชื้อสายอิตาลี” เธอหยิบรายการอาหารขึ้นมากวาดตาดูผ่าน ๆ แล้ววางลง สีหน้าท้อแท้

“คุณคะ ช่วยเลือกแทนฉันทีเถอะ ฉันอ่านแล้วเข้าใจแค่ครึ่งเดียวได้มั้ง”

ก็เป็นแค่ชื่อหุ ๆ ไก่ ๆ ในภาษาฝรั่งเศสสำหรับอาหารตาช ๆ ดื่น ๆ เขายืนยันให้เธอมั่นใจ แต่ก็เป็นอาหารวันอาทิตย์ที่นำกินที่บ้านเขา จะเลือกแบบนี้ดีไหม

เธอยิ้ม “เหมือนคุณแม่เมลานีคุณแม่เอธิกาธิณีเลยคะ ท่านเป็นคนบริหารจัดการแผนกผดุงครรภ์ที่โรงพยาบาล ท่านใช้ชื่อฝรั่งเศสเรียกของธรรมดาสามัญนี้แหละ อย่างเช่น ‘ฟิลลอน ฟิลลอน ไปหยิบ ซีฟอง มาเช็ดเลือดบนพื้นเดี๋ยวนี้เลย’ ซีฟองนี้ไม่ใช่ผ้าที่คุณใช้ตัดชุดสวย ๆ ไปงานเต้นรำอย่างที่ผมเคยคิดเสมอหรอกนะคะ แต่เป็นผ้าชีวีร์ผืนหนึ่ง”

เธอคลึงขนมปังกลม ๆ ในมือ เป็นก้อนที่สองที่ได้รับหลังจากที่กลิ่นก้อนแรกหมดไปแล้วอย่างรวดเร็ว มีเพียงความทรงจำเท่านั้นที่ยังยังไม่ให้เธอกิน ก้อนที่สองนี้เข้าไปทั้งก้อน ขนมปัง! เธอไม่ได้ลิ้มรสขนมปังมาตั้งหลายสัปดาห์แล้ว แม้แต่เมื่อเข้าที่โรงพยาบาลก็ได้กินแต่ข้าว

คุณแม่เมลานีไม่เลวร้ายสักเท่าไรหรอกคะ เธอยอมรับ คุณแม่เอธิกาธิณีจัดการแผนกเลียเป็นระเบียบเรียบร้อย และสู้รบปรบมือกับคุณหมอแอร์เมกับสังฆราชเป็นประจำ เพื่อให้พยาบาลผดุงครรภ์และพยาบาลต่าง ๆ มีบทบาท

มากขึ้น

“คุณทนได้อย่างไรกัน” เขาถามอย่างจริงจัง เขาไม่เคยรู้ ไม่เคยรู้สักนิดว่าในโรงพยาบาลเป็นอย่างไร พวกคนที่น่าสงสารพวกนั้น...

“พวกคนที่น่าสงสารนั้นคือคนที่โชคดียะ” เธอตอบเรียบ ๆ ตรง ๆ “พวกเขาหนีภัยสงครามมาจากจีนได้”

สิ่งต่าง ๆ ที่เธอได้ยิน...บางคนพอพูดอังกฤษได้บ้าง ได้เรียนที่โรงเรียนมิชชันนารีในนครเซี่ยงไฮ้และที่เมืองใหญ่อื่น ๆ การข่มขืน ทรมาน ระเบิด อีกทั้งความอดอยาก...

เธอเคยคิดว่าตนรู้เรื่องสงครามดี

“ฉันเคยได้ยินเรื่องเล่าของผู้ชายที่ต่อสู้ในฝรั่งเศสในมหาสงคราม แต่ฉันดูเหมือนจะแตกต่างออกไปอย่างไรไม่รู้ ทั้งผู้หญิง ทั้งเด็ก ๆ...มนุษย์ที่สามารถปฏิบัติต่อมนุษย์ด้วยกันอย่างนั้นได้ เมื่อคุณเผชิญกับมันก็ตกตะลึงขวัญ แต่คุณกลับเริ่มเคยชินเมื่อได้ยินเรื่องพวกนี้นานเข้า เริ่มชินกับเสียงของพวกเด็ก ๆ ที่กรี๊ดร้องครั้งแล้วครั้งเล่าเมื่อได้ยินเสียงเครื่องบินแล่นผ่านเหนือหัว แต่ขอบคุณสวรรค์ที่มันไม่เกิดขึ้นบ่อยนักแถวนี้ แล้วอย่างที่ฉันว่า พวกเขาคือคนที่โชคดี เขารู้ตัวดี แต่ไม่ใช่สิ่งที่ฉันเห็นสัญญาว่าจะมาทำเมื่อเดินทางมาที่นี่ ฉันไม่เคยคิดไม่เคยรู้เลยล่ะ”

ทำไมเธอถึงตัดสินใจมาสยาม

อ้าว ก็มีความต้องการพยาบาล แล้วเธอก็อยากจากมาเสียให้พ้น ๆ

เธอเมื่อหนายที่ต้องเฝ้าดูเพื่อน ๆ ทั้งหลายแต่งงาน มีลูก แล้วถูกผูกมัด เธอเองตั้งใจว่าสิ่งเหล่านี้จะไม่เกิดขึ้นกับเธอ คุณแม่เฟลิกซิตีก็คิดแบบเดียวกัน คุณแม่รู้จักคุณแม่เมลานีมานานแล้ว เรื่องก็เป็นเช่นนี้เอง

“คุณรู้ไหมว่าอะไรที่ทำให้ฉันรำคาญที่นี่ การต้องถูกเรียกว่า ‘ซิสเตอร์’ ค่ะ นี่เป็นคำที่คนอังกฤษอย่างพวกคุณเรียกพยาบาลใช้ไหมล่ะคะ ฉันเดาว่าคนไอริชก็พลอยใช้ตาม ทำให้รู้สึกราวกับว่าตัวเองเป็นแมชีไปด้วย ในอเมริกาคนเรียก

พวกเรารู้ว่าพยาบาลชื่อนี้ พยาบาลชื่อนั้น ขอขอบคุณสวรรค์ที่คุณแม่เมลานีแค่เรียกฉันว่าฟัลลอน...”

เธอส่งยิ้มขบขันใจให้บริการผู้นำจานอาหารมาวางตรงหน้าด้วยมาดสง่างาม เมื่อหยิบมีดส้อมเงินขึ้นก็ประหลาดใจกับน้ำหนัก เธอลองชิมอาหารอย่างระมัดระวัง ไม่ใช่ช้ออาหารเรียบ ๆ ดังที่เขาบอกเลย เป็นไปเกือบเรียบ ๆ ก็จริง แต่เป็นเนื้อส่วนนอกที่แลและทุบให้นุ่ม น้ำซอสเหนียวกับครีมและไวน์ก็รสโอชาขยับนัก “อ้อ นี่เองที่เรียกว่า *escalope Normandy* ไม่เหมือนอาหารเที่ยงวันอาทิตย์ที่เรากินกันที่คอนแวนต์ทรอกค๊ะ แม้จะเลิฟฟ์ไปบ้างแต่ก็ไม่บ่อยนักทรอก ฟังฉันพูดสิคะ ฟังเหมือนเด็กกำพร้าจากนิยายของดิกเกนส์ ไม่เห็นจะมีเหตุผลเลยทำไมคุณทำหน้าที่พิศวงนักล่ะคะ เพราะฉันเคยได้ยินชื่อดิกเกนส์ตั้งนั้นหรือคอนอเมริกันส่วนใหญ่รู้จักเขาอะคะ คุณรู้ไหมว่ามีการสอนวรรณกรรมที่อเมริกาเหมือนกัน แล้วเราก็อ่านหนังสือกันด้วย”

เธอหัวเราะเมื่อเขาประหลาด ลมมือป้ายเนยบนขนมปังก่อนพูดต่อไป

“พวกแม่ชีกรูณาฉันคะ ซิสเตอร์ผู้แสนดีในเมืองบอสตันช่วยดูแลมอรากับเท็ดดีด้วยตอนที่ฉันไปเรียนหนังสือ ช่วยฉันทำการบ้าน แล้วเมื่อมีเงินก็ช่วยซื้อเสื้อผ้าบ้าง เราจะได้ไม่ต้องแต่งตัวจากกล่องการกุศลตลอดเวลา แล้วทุกคนก็ภูมิใจมากเมื่อฉันได้ประกาศนียบัตรเป็นพยาบาล”

เธอก็กดริมฝีปาก

“คุณคิดถึงพวกเขาไหม” เขาถามอย่างเห็นอกเห็นใจ และพิศมัยเมื่อเธอสายตาระยะ สีหน้าเด็ดเดี่ยวแว่นแฉะ

ไม่เลย ไม่เลยแม้แต่นิดเดียว เธอดีใจที่ได้ทิ้งทุกอย่างไว้เบื้องหลัง แต่แน่นอนว่าปัญหาตอนนี้ก็คือจะมีอะไรคอยอยู่เบื้องหน้า

“ของหวานนะสิครับ” เขาประกาศ “ของหวานคอยอยู่เบื้องหน้า ไอศกรีมดีไหมครับ”

“ฉันเพลินมากเลยค่ะ จริงๆ นะคะ ขอบคุณมาก” เธอบอกเมื่อจับมือเขาก่อนที่จะจากกันที่ปากซอยเล็ก ๆ ของเธอ เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียงประจันหน้ากับเบลินดาด้วย “ฉันขอโทษนะคะที่...ไม่สุภาพด้วย...ที่แรก”

“ผมก็เพลินเพลินเช่นเดียวกันครับ คุณทำถูกแล้ว ผมลืมนิดพลาด ลืมคิดไปว่าจะทำให้คุณยุ่งยาก แล้วคุณจะบอกเบลินดาว่าอย่างไรล่ะครับที่หายตัวไปสามชั่วโมงแบบนี้”

“ก็บอกว่าฉันไปเดินดูของที่ห้างไวต์อะเวร์ส่นะลึคะ เขาต้องเชื่อแน่ๆ”

เขาลังเล “คุณอยากไปดูหนังบ้างไหมครับ ตอนค่ำๆ สักวัน มีโรงหนังสองแห่งที่ไม่เลวร้าย พอนั่งได้สบายๆ แล้วคงจะสนุกดี ผมควรส่งจดหมายถึงคุณที่โรงพยาบาลดีไหมครับ”

เธอยิ้ม ออ่าเลย ส่งที่บ้านจะดีกว่า ไปรษณีย์ใด ๆ ก็ตามที่มาถึงโรงพยาบาลสุดท้ายต้องอยู่ในมือของซิสเตอร์แปร์รีนเสมอเพราะเป็นคนคุมโต๊ะเจ้าหน้าที่ธุรการ “ฉันเกรงว่าเธอจะเปิดอ่าน เธอคนนี้เป็นนักชู้ขั้วฉูดผู้สูงส่งค่ะ”

เท่าที่เธอเห็นไม่มีหมายเลขบ้านบนถนนสายนี้ แต่คงไม่ยากที่จะหาบ้านที่ตรงข้ามกับม้ายาวที่มีผู้หญิงแก่สองคนในชุดเสื้อกางเกงนอนนั่งอยู่ทั้งวันไม่ทำอะไรอื่นนอกจากกินเม็ดแดงโมแล้วถ่มเปลือกทิ้ง ถ้าเมื่อสองคนนั้นไม่นั่งอยู่ที่ม้ายาวก็จะเห็นกองเปลือกเม็ดแดงโมได้

บันทึกของลอว์เรนซ์

กรุงเทพฯ วันที่ 22 พฤษภาคม

ใครที่บอกว่าการทำดีไม่เคยเลยที่จะไม่ได้รับสิ่งดีตอบสนองคงรู้จักชีวิตดีพอตัวทีเดียว ฉันเชื่อแน่ๆ เคนคงพูดอะไรน่าขันทำนองนี้ตามแบบพวกแยงกีของเธอ เพราะว่าเมื่อพาสาวไปกินกลางวัน ตอนนั้นฉันพบว่าอยากพบเธออีกแล้ว แต่เธอ

บอกว่ายุ่งตลอดทั้งสัปดาห์ แล้วยังชี้ว่าฉันควรจะუნเขียนงาน
ไม่ใช่หรือ

ดังนั้นฉันก็จะเขียน แต่ไม่ลงมือก่อนจะค้นคว้าให้รู้ว่า
โรงเรียนศาลาเฉลิมกรุงฉายหนังเรื่องอะไรอยู่

วันอังคารที่ 23 พฤษภาคม

เคตที่รัก

ผมแวะเอาจดหมายนี้มาส่งด้วยตนเอง ผมไม่กล้าขอให้
นายฝนพ่อบ้านของคุณหญิงทิพใช้ให้ใครเอาจดหมายมาส่งที่บ้าน
ซึ่งดูเหมือนกรงนกและหน้าบ้านมีเปลือกเม็ดแดงโมกงอยู่
นอกจากนี้ผมไม่รู้ว่าจะเรียกเม็ดแดงโมกอย่างไรในภาษาไทย
แม้ว่าผมน่าจะถามได้ก็ตาม

ศาลาเฉลิมกรุงกำลังฉายเรื่อง The Thin Man วิลเลียม
เพาเวลล์เล่นคู่กับเมอร์นา ลอย ช่วยบอกที่ว่าคุณไม่เคยดูมาก่อน
โทรศัพท์หาผมได้ตามหมายเลขข้างล่างนี้ เชื่อว่าต้องมี
โทรศัพท์ที่สักเครื่องที่โรงพยาบาลนะครับ บอกผมว่าวันไหนใน
สัปดาห์นี้ที่คุณสะดวก แล้วผมจะไปปรับคุณเวลาสามทุ่มตรง จอดรถ
คอยที่มุมถนนสีลมที่เราจากกันเมื่อวันอาทิตย์ ผมคิดว่าเราน่าจะ
กินมื่อค่ำก่อน เพราะหนังเริ่มฉายเวลาสามทุ่ม ผมสัญญาว่าจะ
พาคุณกลับมากกรงนกอย่างปลอดภัยก่อนเที่ยงคืน ระหว่างนี้
ผมทำตามที่คุณออกคำสั่ง แทบจะไม่ได้ตั้งใจโต๊ะเขียนหนังสือ
ไปไหนเลย แล้วผมจะเล่าให้คุณฟังนะครับ

จากผม
ลอร์เรนซ์

เคตกัมดูจดหมายซึ่งเธอโชคดีที่เป็นคนแรกที่เจอว่าสอดอยู่ระหว่าง ลูกกรงระเบียงหน้าบ้าน หญิงสาวคิดว่าคงต้องหาวิธีติดต่อสื่อสารกันใหม่แล้ว ถ้าลอร์เรนซ์ยังอยากเชิญเธอไปไหนมาไหนด้วยเรื่อย ๆ หรือถ้าบอกเบลินดาให้รู้แล้วรู้รอดไปเสียทีก็จะง่ายกว่า บอกเจ้าหล่อนด้วยว่าให้เก็บเรื่องเข้าเหย้าและ รอยยิ้มแบบรู้ดีไว้ใช้กับตัวเองเถิด ไม่ต้องสนอกสนใจเรื่องของคนอื่น เธออ่าน ทวนอีกครั้ง พ่อบ้านหรือ...พ่อบ้านมีอยู่แต่ในภาพยนตร์ไม่ใช่ในชีวิตคนจริง ๆ เดียวนี้ใครเขามีพ่อบ้านกัน

วันศุกร์ก็แล้วกัน เธอตัดสินใจ สัปดาห์นี้เธอทำงานกะกลางคืนสามกะ ดังนั้นจะได้หยุดวันเสาร์และอาทิตย์ อันที่จริงเธอเคยดูเรื่อง *The Thin Man* แล้วเมื่อเกือบสองปีก่อน แต่นั่นไม่สำคัญเลย น่าเสียดายที่เธอยกชุดลีเซียวให้ เบลินดาไปแล้ว แต่จะว่าไปไม่ควรเสียดายหรอก ชุดนั้นน่าจะพาโชคร้าย

ถ้าลอร์เรนซ์ทำงานหนักดังที่เขาบอกก็คงพอใจที่ได้ทำอะไรแปลกไปบ้าง ไม่ว่าเธอจะแต่งชุดอะไรก็ตาม

แฝดสยาม

แผนการลับ แผนการลับ...

แม้ว่าเจตนารมณ์จะบริสุทธิ์ ไข้แล้ว เพราะมีเจตนารมณ์ อันบริสุทธิ์แท้ ๆ มุ่งหมายเพื่อประโยชน์อันดีงามต่อประเทศชาติ เท่านั้น ถึงได้รู้สึกต่ำต้อยเสียเหลือเกินที่ต้องคอยเหลียวหน้า ระวังหลังตลอดเวลา ต้องระวังว่ากำลังพูดกับใครและเมื่อไร นายปรีดีจะรู้สึกเช่นนี้หรือไม่หนอ คงจะต้องรู้สึก หรือ ว่า เขามัวแต่หมกมุ่นอยู่กับความตื่น เต็มของแผนการอัน ใหญ่หลวง แล้วยังต้องคอยเฝ้าเอาอกเอาใจบุคคลที่อาจจะ ช่วยเหลือได้ยามเมื่อถึงเวลา ต้องค่อยๆ เกลี้ยกล่อมอย่าง ซำนิซำนาญและระมัดระวัง ทั้งๆ ที่จุดมุ่งหมายนั้นมีความชอบ

ธรรมอย่างประจักษ์ชัด เขาจะไม่รู้สึกหรือว่าทั้งหมดนี้เป็นเรื่องน่าอัศจรรย์ยิ่งนัก

หลวงลินธูสงครามชัยก็เป็นตัวอย่างหนึ่ง เขาคือนายทหารเรือผู้ที่จบการศึกษาจากประเทศเดนมาร์ก ผู้ได้เห็นแก่ตัวตนเองว่าการปกครองในระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญนั้นประสบความสำเร็จได้เพียงไร พวกเขาสามารถชักจูงคนผู้นี้ให้เข้าร่วมในคณะราษฎรได้สำเร็จ แต่ก็ยังโอนเอนลังเลอยู่ตลอดเวลา กระนั้นหลวงลินธูฯ มีพี่ชายเป็นนายพลเรือ ฉะนั้นจึงเป็นสมาชิกใหม่ที่มีประโยชน์มาก ประจักษ์ชัดว่าพวกเขาเห็นทะเลยุโรปตั้งแต่แรกแล้วว่าลำพังกลุ่มผู้ก่อการเล็ก ๆ ที่แม้จะค่อย ๆ ขยายจำนวนเพิ่มขึ้นนั้นไม่อาจทำการสำเร็จ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากกระดับที่สูงสุดซึ่งยกเว้นจากราชสำนักแล้ว แน่แน่นอนว่าก็มีแต่กองทัพเท่านั้น

แต่สยามที่พวกเขาเผชิญหน้าหลังจากที่ทยอยกันกลับมาจากยุโรปนั้น เป็นเช่นใดกัน เวลาหลายปีที่พวกเขาใช้ชีวิตอยู่ในต่างแดนไม่ได้ส่งผลดีต่อพระราชอาณาจักรเลย ท้องพระคคลังว่างเปล่า พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ก่อน ดิษย์เก่าจากโรงเรียนนายร้อยทหารบกแซนด์เฮิสต์และมหาวิทยาลัยออกซ์ฟอร์ดเสด็จสวรรคตเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ทรงพยายามปฏิรูปในบางด้าน แต่ท้ายที่สุดก็ทรงทอดยถและละทิ้งการปฏิรูปทั้งหลาย พอพระราชหฤทัยที่จะฝักใฝ่ในด้านวรรณคดีและโปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างพระราชวังอันหรรษา

เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกเมื่อปลายทศวรรษส่งผลให้เศรษฐกิจที่อ่อนแออยู่แล้วยิ่งเสียหาย ราคาข้าวสูงเทียมฟ้าก่อให้เกิดความโกรธแค้นพ่อค้าข้าวชาวจีนที่ถูกกล่าวหาว่า

กักตุนข้าว ทั้งหมดนี้ นายปรีดีทราบดี เพราะได้อู่ในช่วงเวลา
ล่าเค้นนี้ด้วยก่อนเดินทางไปฝรั่งเศส และหลังจากนั้นก็รับรู้
ผ่านจดหมายที่ครอบครัวส่งไปให้ระหว่างที่อยู่ในฝรั่งเศส แต่
บัดนี้มีพระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใหม่ บิดาของนายปรีดีเขียน
มาบอก และเพื่อนฝูงที่เพิ่งมาจากพระนครก็เล่า ทุกคนพูด
เป็นเสียงเดียวกัน กษัตริย์พระองค์ใหม่ทรงแตกต่างออกไป

แม้แต่กองทัพที่เคยไม่พอใจอย่างยิ่ง เมื่อพระเจ้า
แผ่นดินพระองค์ก่อน พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงก่อตั้งกองเสือป่าขึ้นด้วยเห็นว่ากองกำลังพลเรือนติดอาวุธนี้
ที่ไม่เพียงแต่เป็นคู่แข่ง เรื่องชื่อเสียงของกองทัพแห่งราช-
อาณาจักรสยาม แต่ยังทำทลายหน้าที่และศักดิ์ศรีของกองทัพด้วย
บัดนี้ความไม่พอใจก็สงบระงับไปในหมู่ทหาร เนื่องด้วย
พระเจ้าแผ่นดินพระองค์ใหม่เมื่อครั้งที่ทรงสำเร็จการฝึกฝน
ในประเทศอังกฤษและเสด็จกลับคืนสู่สยามทรงเลือก
ประจำการในกองทัพท่ามกลางเหล่าทหารทั้งหลาย

พระองค์ไม่ทรงคาดคิดเลยว่าจะต้องทรงเป็นกษัตริย์
ทรงคิดเสมอว่าตำแหน่งรัชทายาทที่ทรงดำรงอยู่นี้จะทรง
ส่งมอบต่อให้พระราชโอรสพระองค์แรกของสมเด็จพระบรม-
เชษฐาธิราชเจ้า พระองค์มีพระประสงค้อย่างเดียวคือรับใช้
บ้านเมือง เมื่อสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราชเจ้าเสด็จสวรรคต
โดยไม่ทรงมีพระราชโอรส และพัสดราภรณ์แห่งสมบูรณา-
ญาสิทธิราชย์ตกแก่พระองค์ ก็ทรงปฎิญาณว่าจะทรงรับใช้
ประเทศต่อไป มิใช่เพื่อพระองค์เอง

ลอร์ดเรนซ์นิ้วหน้า ประโยคสุดท้ายนี้ออกจะด่าขี้นและน่าเบื่อ
ไปหน่อย กระนั้นเขารู้สึกเห็นใจอดีตกษัตริย์พระองค์นี้ที่ในปัจจุบันต้องทรง

นิราศร้างจากสยามไปทรงใช้พระชนม์ชีพที่เหลือในคฤหาสน์ที่อังกฤษ เป็นผลจากการต่อสู้ขัดแย้งภายหลังการปฏิวัติที่พระองค์เองน่าจะทรงเห็นชอบอย่างลับ ๆ ได้ยินว่าพระองค์หันมาสนพระราชหฤทัยเรื่องการทำสวนไม่เป็นไร เขียนต่อไปเถิด

นายปริศน์รู้สึกกำลังบอกไม่ถูก แน่แน่นอนว่าในด้านหนึ่งก็เป็นสิ่งดีเยี่ยมที่มีพระเจ้าแผ่นดินที่เห็นอกเห็นใจชะตากรรมของพลกนิกร แต่อีกด้านนั้นเล่า กษัตริย์ที่ทรงใช้พระราชอำนาจเด็ดขาดยอมทำให้ประชาชนส่วนมากหันมาสนับสนุนอุดมการณ์เมื่อเวลานั้นมาถึงไม่ใช่หรือ เวลานี้ประชาชนเห็นชอบกับพระราชปณิธานแน่วแน่ของกษัตริย์หนุ่ม ชื่นชมความถ่อมพระองค์และที่ทรงยอมรับว่าไม่สามารถปกครองประเทศได้ตามลำพัง

แรกเริ่ม...แต่ไม่ยืนนาน ทุกคนล้วนสรรเสริญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงจัดตั้งอภิรัฐมนตรีสภา ทรงแต่งตั้งสมาชิกจากบรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ผู้ทรงสามารถที่ได้ทรงพิสูจน์คุณสมบัติกันมาก่อนหน้านี้แล้ว ดังเช่นสมเด็จพระปิยมาตราชานุภาพผู้ทรงงานอย่าง กังขา สมองพระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์ที่ปวงชนต่างเคารพยกย่อง

พระอุทสาหะในการปฏิรูปด้านต่าง ๆ มิได้หยุดยั้งแต่เพียงเท่านั้น

พระมหากษัตริย์ผู้ทรงศึกษาเล่าเรียนในประเทศอังกฤษเป็นเวลาหลายปี ทรงได้รับการอบรมให้เข้าใจว่าในพระราชอาณาจักรอื่น ๆ ที่พระองค์ทรงชื่นชม อาทิ อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก และสวีเดน รัฐบาลที่บริหารประเทศ

ภายใต้รัฐธรรมนูญ เป็นสูตรผลสมที่ดีที่สุดสำหรับสันติภาพและเสถียรภาพ และย่อมนำมาซึ่งความมั่งคั่งของประเทศ

เมื่อคำนึงถึงชะตากรรมของพระราชวงศ์รัสเซีย ซึ่งมีมิตรไมตรีใกล้ชิดกับราชวงศ์ของพระองค์ พระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักด้วยว่าระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์นั้นไม่เหมาะสมในยุคใหม่

สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพยายามปรับปรุงพระราชอาณาจักรให้ทันสมัย เคยมีพระราชดำริที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญแต่ทรงประสบกับการต่อต้าน เสียจนท้ายที่สุดพระองค์ทรงยกเลิกด้วยความท้อแท้พระราชหฤทัย

แต่บัดนี้เมื่อโชคชะตาได้นำมงกุฎมาไว้บนพระเศียร เมื่ออนาคตของพระราชอาณาจักรและความผาสุกของพลนิกรอยู่ในพระหัตถ์ พระเจ้าอยู่หัวตั้งพระราชหฤทัยแน่วแน่ที่จะประสบความสำเร็จในเรื่องที่ผู้ที่ทรงมาก่อนหน้านั้นล้มเหลว เพื่อให้การนี้ลุล่วง จึงทรงติดต่อจ้างที่ปรึกษาชาวอเมริกัน นายเรมอนด์ บาร์ เล็ตต์ สตีเวนส์ ให้มาช่วยเหลือ กล่าวกันว่าพระเจ้าอยู่หัวพร้อมกับพระญาติอีกสองพระองค์ที่เพิ่งเสด็จกลับจากการศึกษาที่อังกฤษทรงใช้เวลาหลาย ๆ วันร่วมงานร่างรัฐธรรมนูญกับนายบาร์ เล็ตต์ สตีเวนส์ เพียงเพื่อจะเห็นร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวถูกอภิรัฐมนตรีสภาปิดให้ตกไป พระเจ้าอยู่หัวทรงได้แต่สรุปว่าคณะอภิรัฐมนตรีสภามีจุดมุ่งหมายคือทรงพระชนม์ชีพอยู่เพื่อปกครองต่อไปดังเช่นหลายศตวรรษที่ผ่านมา...

"แบบนี้ยิ่งดี" นายแปลกผู้ช่างประชดประชันกล่าว

"รัฐธรรมนูญจะได้เป็นสิ่งที่เรามอบให้!" เป็นเรื่องธรรมดาว่านายปรีดีแม้จะมีตำแหน่งสำคัญในกระทรวงยุติธรรม แต่ก็ไม่ได้รับเชิญให้ไปร่วมการประชุมใดๆ ของอภิรัฐมนตรีสภา ทว่า เขาได้ยื่นข้ออ้างต่าง ๆ และสิ่งที่ได้ยื่นได้ฟังก็ทำให้มีกำลังใจ¹

นายแปลกซึ่งบัดนี้ยื่นกรานให้ทุกคนเรียกชื่อเขาด้วยราชทินนามที่ได้รับคือพิบูลสงคราม แปลว่า "สงครามเบ็ดเสร็จ" เป็นนายทหารราชองครักษ์ของเจ้านายพระองค์หนึ่งในอภิรัฐมนตรีสภา แอบได้ยินหรืออาจมีคนบอกเขาตรง ๆ ว่าพระคลังมหาสมบัตินั้นอยู่ในขั้นคับขันแล้ว พระเจ้าอยู่หัวทรงเสนอให้เก็บภาษีรายได้และภาษีอสังหาริมทรัพย์จากประชาชนชาวสยามทุกคน

สมาชิกอภิรัฐมนตรีสภาตอบโต้ความคิดที่แปลกพิสดารนี้ด้วยความโกรธและปฏิเสธทันที ทำไมพวกเราและครอบครัวของเราต้องรับทุกข์แทนประชาชนด้วย เงินเดือนข้าราชการฝ่ายพลเรือนต่างหาก เล่าที่สมควรถูกตัดทอน

แม้ว่าจะขมวดคิ้วหน้าเพราะไม่ต้องสงสัยเลยว่ามีมาตรการนี้ย่อมมีผลกระทบต่อเขาโดยตรง และเขาไม่ได้มาจากครอบครัวที่มั่งคั่ง แต่นายปรีดีคงยืนได้อย่างแน่นอนที่มีมาตรการใหม่นี้ ซึ่งจะก่อให้เกิดความไม่พอใจในหมู่ชนชั้นกลางที่แม้ยังเป็นกลุ่มเล็ก ๆ แต่ก็ขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกที ๆ ความผินผายใหญ่ของคนกลุ่มนี้คือการมีบุตรชายเป็นข้าราชการและมีลูกสาวที่ได้แต่งงานกับข้าราชการ

¹นายปรีดี พนมยงค์ได้กล่าวปราศรัยในสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2489 ว่าคณะราษฎรไม่เคยทราบว่าจะพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญมาก่อน

แม้ว่ามาตรการนี้จะส่งผลกระทบต่อเจ็บปวดกันไปทั่ว ก็ยังไม่เพียงพอที่จะช่วยกู้สถานการณ์การคลังของรัฐบาลให้ดีขึ้น งบประมาณทหารจึงจำเป็นต้องถูกตัดเป็นรายการต่อไป พระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักดีว่ามาตรการนี้จะก่อให้เกิดความไม่พอใจในหมู่ผู้ได้รับมอบหมายให้ปกป้องพระราชอาณาจักร พระองค์มีรับสั่งเรียกประชุมนายทหารชั้นผู้ใหญ่ และทรงชี้แจงสถานการณ์ให้ทราบ แน่แน่นอนว่าทุกท่านที่ได้สาบานตนว่าจะสนับสนุนพระมหากษัตริย์และประเทศชาติย่อมเข้าใจดีถึงความจำเป็นที่ต้องมีมาตรการอันเฉียบขาดเช่นนี้มีใช้หรือ

นิกภานายทหารเหล่านั้นในเครื่องแบบสะอาด ไร้ตำหนิ อินทรธนูล้อมรอบด้วยดินทอง หัวเข็มขัด ผักดาบ และเหรียญตราเป็นมันวาว ยืนตรงต่อเบื้องพระพักตร์พระเจ้าอยู่หัว สายตาจับจ้องมองกษัตริย์ผู้ทรงฉลองพระองค์เครื่องแบบเช่นเดียวกับพวกเขา ผู้ทรงรับราชการในกองทัพเดียวกัน พวกเขาอ่านไม่ออกว่าทรงคิดอะไรในพระราชหฤทัย ด้วยพระเนตรหลุบต่ำ พวกเขาได้แต่หวังสุดหัวใจว่าพระองค์จะทรงประกาศว่ากฤษฎีกานั้นจะถูกยกเลิก ทว่ากลับได้ยินพระองค์ตรัสว่า "ข้าพเจ้าเองไม่รู้เรื่องการเงินเลย ก็ได้แต่ฟังความเห็นเขาไป เห็นอย่างไรดีก็ตัดสินใจอย่างนั้น... ถึงแม้ว่าจะพลาดลงไปบ้าง ก็หวังว่าจะได้รับอภัยจากประชาชนชาวสยาม"

นิกภานายทหารเหล่านี้สายตาจับจ้องมองพื้นเพื่อปิดบังมิให้ใครเห็นความขมขื่นผิดหวังและ...ใช่แล้ว ความโกรธ

ทั้งหมดเดินออกมาอย่างเงิบ ๆ ไม่เหลียวซ้ายแลขวา เพราะใครกันเล่าจะบังอาจทำตายพระบรมราชโองการ

แต่แล้วเมื่ออยู่ในที่ทำงานหรือที่พำนักอาศัยซึ่งปลอดภัย พวกเขาก็น่าจะบรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ทั้งหลายที่สนพระทัยแต่จะปกป้องชีวิตอันทรูหราฟุ่มเฟือยของพระองค์มากกว่าแยแสพระราชอาณาจักร บางคนคงถึงขนาดถ่มน้ำลายลงพื้นด้วยโทสะ

พระเจ้าอยู่หัวทรงอ่อนแอ พวกเขาต้องพึมพำกันอย่างหัวเสียเป็นแน่ ถ้าพระองค์ไม่ทรงเติมพระราชหฤทัยพระราชทานเครื่องมือให้เราได้ใช้ปกป้องรักษาบ้านเมืองและประชาชนสยาม เราก็คงจัดการเรื่องนี้ด้วยมือของเราเองแล้ว

และแล้วไม่รู้เลยว่าต้นตอเกิดมาจากแห่งใด ในตลาดโรงน้ำชา ตามระเบียบทางเดินในกระทรวงต่าง ๆ หรือสนามกีฬาในค่ายทหาร ข้าราชการทำนายเก่าแก่กระซิบกระซาบกันไปทั่ว คำทำนายที่ไม่มีผู้ใดกล้าเอ่ยถึงมานานหลายสิบปีแล้ว บัดนี้กลับผุดขึ้นมาใหม่ทว่าอย่างลับ ๆ ให้ความหวังแก่ผู้ทั้งหมดหวัง

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชรัชกาลที่ 1 แห่งราชวงศ์จักรีตัดสินพระราชหฤทัยย้ายราชธานีข้ามแม่น้ำจากฝั่งกรุงธนบุรีมายังฝั่งพระนคร เพื่อเป็นเครื่องหมายสิ้นสุดของแผ่นดินเก่าและเพื่อพยายามลบเลือนความทรงจำที่เกี่ยวข้องกับพระเจ้าอยู่หัวพระองค์นั้นด้วยพระองค์มีพระราชโองการว่าแก่นใจของพระนครแห่งใหม่นี้

จักสถิตอยู่ ณ เสาศลภูมิเมือง อันเป็นรากฐานการปกครอง
อันศักดิ์สิทธิ์ของพระองค์

หลังจากกำหนดชัยภูมิที่เหมาะสมและดวงดาวโคจร
มาเรียงกันอย่างเป็นมงคลแล้ว ปุโรหิตและโหราจารย์
ทั้งหลายในราชสำนักได้เลือกสถานที่แน่ชัดคือริมฝั่งแม่น้ำ
กำหนดฤกษ์ยามอันแน่นอนเป็นเวลาหลังย่ำรุ่ง ในวันขึ้นสิบค่ำ
เดือนหก ปีชวด เหล่าข้าราชการทั้งหลายต่างมาชุมนุม
ในพระราชพิธีที่จะประดิษฐานดวงพระชันษาพระนครขึ้น

ท่ามกลางแสงสลัว สายตาทุกคู่จับจ้องหลุมที่ขุดไว้ตั้งแต่
เมื่อคืนก่อน ซึ่งบัดนี้เป็นเมือกโคลนสีแดงมันวาว ขุนโหราคุกเข้า
ตรงหน้าหลุม วางศิลาสี่ก้อนลงไป แต่ละก้อนคือสัญลักษณ์
แทนเทพารักษ์สี่องค์ผู้จะพิทักษ์รักษาพระนครในทิศหลักทั้งสี่
หลังจากนั้นบรรจงวางแผ่นกระดาษที่เขียนยันต์ไว้ข้างบน

เมื่อถึงเวลามหาพิชัยฤกษ์ พราหมณ์สี่คนล้วนคัดเลือก
ผู้ที่แข็งแรงที่สุดและ เครื่องครุฑศรัทธามากที่สุด ช่วยกัน
ประคองอัญเชิญเสาศลภูมิเมืองอันเป็นเสาไม้ชัยพฤกษ์ขึ้น
เหนือหลุม ตั้งท่าเตรียมเคลื่อนเสานั้นปักลงไปเพื่อความ
เป็นสิริสวัสดิ์พิพัฒน์มงคลสืบไปในภายหน้า

เสียงลั่นฆ้องท่ามกลางความเจียบที่ตามมา ได้ยิน
เสียงสวบสวบแผ่วเบา เสียงก่ลั่นหายใจด้วยความตื่นตระหนก
และหวาดกลัว วู เล็กสี่ตัว ลื้อยเลาะผ่านเท้าของเหล่า
ข้าราชการ พราหมณ์ และโหราจารย์ทั้งปวงลงไป ในหลุม
เป็นเวลาตรงกับที่เสาศลภูมิเมืองนั้นฝังลงไป ภูทั้งสี่ถูกกลบตาย
ที่ก้นหลุม

เป็นอวมงคลนิมิตร้ายแรงยิ่งนักต่ออนาคตแห่งพระนคร

รวมถึงองค์พระเจ้าอยู่หัว ทาลายความหวังทั้งสิ้นทั้งปวง พระราชพิธีอันประกอบขึ้นเพื่อการเริ่มต้นอันเป็นศุภมงคล กลับทิ้งไว้ซึ่งกลางร้ายและความหวาดหวั่น หลายปีต่อมา ผู้คนโจษจันกันว่านี่เองไม่ใช่หรือ สาเหตุของไฟที่ไหม้พระที่นั่ง ในพระบรมมหาราชวังจนชำรุดเสียหาย เป็นอันตรายต่อ สัญลักษณ์แห่งสถาบันพระมหากษัตริย์

แต่เหล่าไทรอาจารย์ได้กราบบังคมทูลผ่อนหนักเป็นเบา ว่า ด้วยพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการสังคายนาพระไตรปิฎก หนังสืออันสำคัญยิ่งในพระพุทธศาสนา ขึ้นใหม่ เหล่าเทพเทวดาทังปวงจึงช่วยกันประณีประนอมและขอให้เลื่อนเวลาสิ้นสุดพระราชวงศ์อันจักหลีกเลี่ยงเสียมิได้นั้น ไปเป็นเวลาหนึ่งศตวรรษกับอีกกึ่งหนึ่ง "จักดำรงวงศ์กษัตริย์สืบไปเป็นเวลาหนึ่งร้อยห้าสิบปี" พระเจ้าอยู่หัวตรัสทำนาย

ขึ้นสิบค่ำ เดือนหก ปีชวด ตรงกับวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2325

ใช่แล้ว ผู้คนที่โจษจันข่าวลือนี้ย้า...เมื่อหนึ่งร้อยห้าสิบปีก่อนนี้พอคิบพอติ²

"แต่ที่ลือกันเรื่องคำทำนายนี้จะมีน้ำหนักพอที่จะทำให้ผู้คนเชื่อหรือว่าถึงเวลาเปลี่ยนแปลงแล้ว" นายปรีดีสงสัย

หลวงพิบูลฯ ยักไหล่ ลำพังกแค่คำทำนายคงไม่พอหรอก แต่ถ้ารวมอารมณ์ของพวกนายทหารระดับสูงในกองทัพละก็... คนหนึ่งที่ไม่พอใจมากที่เขาคาดไว้คือพันเอกพระยาพลพล-

² การสังคายนาพระไตรปิฎกเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2331 หรือ 7 ปีหลังจากพิธีสถาปนาเสนาหลักเมือง และพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชตรัสทำนายเรื่องพระราชวงศ์จักรีจะสืบต่อมาเป็นเวลา 150 ปีเมื่อ พ.ศ. 2331 เช่นกัน -- ผู้แปล

พยุหเสนา จเรทหารปืนใหญ่

พันเอกพระยาพหลฯ ได้ไปศึกษาต่อที่เยอรมนีเมื่อวัยหนุ่ม ย่อมต้องมีความเห็นแบบเดียวกับพวกเขาแน่นอน ร้อยโทประยูรผู้ได้ฝึกหัดทหารที่เยอรมนีเช่นกันก็เห็นด้วย รู้กันอยู่ว่าพันเอกผู้นี้ยึดหนาระอาใจมากที่เจ้านายชั้นสูงทรงมีบทบาทควบคุมกองทัพ ร้อยโทประยูรบอกว่ามีคนได้อินเขาพูดว่าในกองทัพบกของจักรวรรดิเยอรมันก็มีขุนนางหลายคนได้เป็นนายทหารผู้บังคับบัญชา แต่ไม่ต้องสงสัยเลยว่าคนเหล่านั้นได้รับตำแหน่งเนื่องจากจงรักภักดี มีความสามารถ และผ่านการฝึกฝนมาแล้ว

น่าจะ เป็นเช่นนั้น นายปรีดีตอบ พยายามเตือนตนเองไม่ให้เรียกเพื่อนร่วมคณะผู้ก่อการว่า แพลก แต่ถ้าไม่ใช่ละ ถ้าเผื่อว่าความจงรักภักดีต่อราชบัลลังก์ของพันเอกผู้นี้มีมากกว่าความไม่พอใจแล้วจะเกิดอะไรขึ้น เขาสำคัญมากเกินกว่าจะเข้าไปตีสนธิสัญญาอย่างไม่ระมัดระวังนะ ถ้าพลาดไปเพียงก้าวเดียว เจตนาธรรม์ อาชีพ และชีวิตของพวกเขาทุกคนก็จะถูกทำลายป่นปี้

พวกเขาใคร่ครวญกันเป็นเวลานาน นายปรีดีหรีต้ามือพลิกหมุนดินสอไปมา ส่วนหลวงพิบูลฯ ก็เดินกลับไปกลับมาพิมพ์ตามนิสัย เฝ้าย้ำว่าถ้าพวกเขาไม่สามารถชักจูงพันเอกพระยาพหลฯ ให้เข้าร่วมด้วยได้ก็เปล่าประโยชน์... ได้ยินไหมเปล่าประโยชน์ที่จะดำเนินการต่อไป

คณะของเราจำเป็นต้องมีนายทหารระดับสูง ๆ ในกองทัพเพื่อจะเริ่มต้นอะไร ๆ ได้ ที่นี้ไม่ใช่ประเทศฝรั่งเศสที่จะจัดการให้พวกขาวนาและกรรมกรลุกฮือขึ้นมา กองทัพบก

และกองทัพเรือคือความหวังเดียวของพวกเขา

"ถ้าเช่นนั้นโดยพื้นฐานแล้ว" นายปรีตตั้งข้อสงสัยเกต
น้ำเสียงเรียบ ๆ แต่มีแววขำ "ก็ไม่ใช่การปฏิวัติ แต่เป็น
a coup d'état" เขาเอ่ยคำหลังนี้เป็นภาษาฝรั่งเศส
เนื่องจากยังไม่มีคำในภาษาไทยที่จะตรงกับแนวคิดที่ไม่เคย
มีใครคาดคิดนี้

"จะเรียกว่าอะไรก็ตามใจคุณเถอะ แต่มันจะไม่เกิดขึ้น
หรอกถ้ามีแต่พวกผู้บังคับบัญชาระดับกลางเท่านั้นร่วมด้วย"
หลวงพิบูลฯ ตอบกลับ ก่อนที่รอยโทประยูรจะเสนอความเห็น

เขาจำได้ว่าเมื่อสามสิบปีมาแล้ว สมัยที่ยังเป็นเด็ก
มารดาชาวเยอรมันของเขาสอนภาษาเยอรมันให้พระยาพหลฯ
ก่อนท่านจะเดินทางไปเรียนต่อที่เยอรมนี "ทำไมไม่ให้ผม
ไปพบเขาล่ะ ไปคุยเรื่องเมืองเยอรมนี ถามว่ารู้สึกอย่างไร
เมื่อกองกำลังสยามเดินทางไปยุโรปเพื่อเตรียมต่อสู้กับ
ฝ่ายเยอรมนี คิดอย่างไรบ้างเมื่อกลับมาบ้าน"

จริงสิ น่าจะทำได้ไม่ใช่หรือ

ก็ดูน่าจะปลอดภัย แม้แต่ในความเห็นของนายปรีต
ผู้ระมัดระวัง

แน่นอนว่าหลวงพิบูลฯ อุดกระหม่อมยิ้มย่องเสียไม่ได้
เมื่อสามารถรายงานได้ว่าร้อยโทประยูรได้ไปเสียบ ๆ
เคียง ๆ ถามความเห็นของพันเอกพระยาพหลฯ แล้ว และผล
ก็เป็นไปตามที่เขารู้มาก่อน เขาคิดถูกต้อง แถมพันเอก
แสนดีผู้นี้ไม่ได้มาเข้าร่วมคณะตามล่ำพั่ง รู้ไหมว่าใครกันที่
มาจับเขาด้วย

ไม่ใช่ใครอื่นเลย คือเพื่อนที่เรียนด้วยกันกับเขาที่

เยอรมนี พันเอกพระยาทรงสุรเดช นายปรีดีไม่ได้แสดงความยินดีจนออกนอกหน้า นั่นไม่ใช่นิสัยของเขา แค่หลังตบยกมือขึ้นประกบเหนือริมฝีปากราวกับจะไหว้ขอบคุณแล้วถอนใจอย่างโล่งอก

พวกเขาต่างก็รู้จักและชื่นชมพันเอกพระยาทรงฯ อาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาทหารของโรงเรียนนายร้อยทหารบก กล่าวกันว่าเขาเป็นเลิศที่สุดในสยามด้านการวางแผนยุทธศาสตร์

"ผมว่านะ" เขาพูดเสียงแผ่วเบาเมื่อเงยหน้า "ผมคิดว่าเราน่าจะเป็นต่อแล้วละ"

ถึงตอนนี้ ลอว์เรนซ์คิดเมื่อปิดตัวก่อนที่จะดึงผ้าคลุมเครื่องพิมพ์ดีดทุกอย่างก็ลงตัว เราเริ่มการปฏิวัติได้แล้ว